

Nr 2.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49; given Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Statsregleringen har under senare år karakteriserats av att riksstaterna, sådana de ursprungligen faststälts av riksdagen, senare kompletterats med tilläggsstater, över vilka reglerats uppkomna merkostnader och överskridanden samt även anvisats anslag för nya ändamål. Så har skett även under det löpande budgetåret, i det att 1948 års riksdag vid höstsessionen anvisat anslag å tilläggsstat I för olika ändamål.

Vissa anmälda ytterligare anslagsbehov ha befunnits påkalla framställning till 1949 års riksdag om anslag för det löpande budgetåret.

I år liksom föregående år böra till främjande av överskådligheten i statsregleringsarbetet nytillkommande framställningar om anslag å tilläggsstat om möjligt sammanfattas i särskilda propositioner.

De till tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår hänförliga anslagsäskanden, som ansetts böra i detta sammanhang föreläggas riksdagen, ha tidigare denna dag anmälts. En sammanställning av de beslut om förslag till riksdagen, vilka Kungl. Maj:t därvid på hemställan av vederbörande föredragande enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet (*bil. 1—18*) fattat, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår, att å tilläggsstaten äskas anslag om sammanlagt 21,4 miljoner kronor å driftbudgeten och 39,9 miljoner kronor å kapitalbudgeten.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—18*) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Hans Wenker.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.

Andra huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler härefter under justitiedepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

C. Domstolarna.

Hovrätterna.

[1.] 7 a. Kostnader för inrättande av nya hovrätter m. m. Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 268 till 1947 års riksdag därom gjorda framställning beviljade nämnda riksdag för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 1 820 000 kronor till kostnader för inrättande av nya hovrätter m. m. Av anslaget beräknades ett belopp av 2 500 kronor till kostnader för telefonanläggning i högsta domstolens nya lokaler i Gamla rådhuset. Därvid förutsattes, att telefonapparaterna skulle kunna anknytas till en därstädes redan befintlig växel. Sedermera har denna plan visat sig ogenomförbar, enär den befintliga växeln flyttats från byggnaden. En ny växel måste därför inmonteras. Kostnaderna för telefonanläggningen beräknas därför numera till 16 560 kronor eller omkring 14 000 kronor utöver det tidigare beräknade beloppet. Då anslaget icke lämnar tillgång till denna merkostnad, torde särskilda medel för ändamålet böra anvisas å tilläggsstat II till gällande riksstat.

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för inrättande av nya hovrätter m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Åke Mossler.

Bilaga 2.

Egentliga statsutgifter.

Tredje huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 och anför därvid följande.

C. Internationella förhandlingar m. m.

[1.] 5. **Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition den 8 maj 1948 (nr 258) framlagda förslag har riksdagen (rd. skr. 420/1948) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisat ett förslagsanslag av 200 000 kronor till Bidrag till Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.

Organisationens utgifter för tiden 16 april 1948—30 juni 1949 ha beräknats till 1 461 730 308 francs. Genom beslut av organisationens råd har den svenska bidragskvoten för löpande budgetår fastställts till 5,⁴¹ procent, motsvarande ett bidragsbelopp av 79 079 610 francs. Med utnyttjande av de medel, som av riksdagen anvisats för nästföregående budgetår, ha 37 800 000 francs erlagts till organisationen från svensk sida såsom dellikvid för Sveriges bidrag under ovan nämnda period. Enligt nyss angivna beräkning återstående del av bidraget, 41 279 610 francs, utgör efter nuvarande kurs i runt tal 570 000 kronor. Då det emellertid icke är uteslutet, att organisationens budget för nämnda period kan komma att ytterligare ökas, torde ett belopp av 600 000 kronor böra beräknas. Medel för detta ändamål torde anvisas såsom förslagsanslag å tilläggsstat för löpande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

D. Diverse.

[2.] 5. **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** För innevarande budgetår har till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige anvisats ett anslag av 620 000 kronor. Enligt den fördelning av detta anslag, som föreslogs i 1948 års statsverksproposition (III ht; s. 29 ff.) och som lämnades utan erinran av riksdagen, skulle till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet utgå ett belopp av 260 000 kronor. Statsbidraget till institutets verksamhet under budgetåret 1947/48 uppgick till sammanlagt 580 000 kronor, varav 125 000 kronor anvisats å tilläggsstat. Av bidraget utgjorde dock 223 500 kronor ett sedan en följd av år genom institutet utbetalat statsbidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån; för budgetåret 1948/49 har däremot detta bidrag uppförts som en särskild post under upplysningsanslaget. För institutets egen verksamhet tillgängligt bidrag av statsmedel belöpte sig sålunda till $(580\ 000 - 223\ 500 =)$ 356 500 kronor. Då privata bidragsgivare tillskjutit 302 675 kronor och då vid budgetårets början ett underskott av 15 600 kronor förelegat, stod sammanlagt ett belopp av $(580\ 000 + 302\ 675 - 223\ 500 - 15\ 600 =)$ 643 575 kronor till förfogande för institutets verksamhet under budgetåret 1947/48.

I skrivelse den 13 september 1948 har institutet hemställt om ytterligare bidrag för innevarande budgetår med 187 500 kronor. Institutet beräknar, att bidragen från enskilt håll skola komma att uppgå till endast omkring 275 000 kronor, varför till institutets förfogande beräknas stå $(260\ 000 + 275\ 000 =)$ 535 000 kronor. Rörande medelsbehovet under detta budgetår framhåller institutet följande:

Institutet kommer under verksamhetsåret givetvis att iakttaga sträng sparsamhet, och institutet har undersökt alla möjligheter att inskränka grenar av verksamheten, vilkas omfång kan minskas utan att institutets arbetsresultat allvarligt äventyras och utan att institutets organisation sönderbrytes. Det synes dock under innevarande år icke möjligt att nedbringa kostnaderna under 660 000 kronor, vilket belopp i stort sett motsvarar den för föregående år beräknade budgeten jämte ett mindre belopp för automatiska kostnadsökningar. En ytterligare minskning av budgeten skulle tvinga institutet att helt nedlägga vissa för den svenska upplysningsverksamheten i utlandet väsentliga delar av verksamheten. Institutet ser sig därför nödsakat att även för budgetåret 1948/49 anhålla om ett tilläggsanslag av 125 000 kronor.

I skrivelsen framhåller institutet vidare, att det på grund av prisutvecklingen i vissa främmande länder blivit nödvändigt att genom lönetillägg bereda institutets personal i dessa länder ersättning för ökning i deras ut-

gifter. Enligt verkställda beräkningar erfordras för detta ändamål ett belopp av omkring 50 000 kronor.

Vidare erinrar institutet om att det under 1947 ombesörjt omhändertagandet i Sverige av de stipendiater, som av Förenta Nationerna hänvisats till vårt land för att här bedriva studier rörande olika svenska samhällsförhållanden. Härom anföres i skrivelsen bl. a. följande:

Svenska institutet har ansett uppgiften att omhändertaga Förenta Nationernas stipendiater synnerligen angelägen och har därför trots stor knapphet på personal icke velat avvisa de arbetsuppgifter, som följt därmed. Ett omfattande förarbete har utförts för att organisera ifrågavarande stipendiater i Sverige och planlägga deras studier. Med den omfattning stipendiatbesöken i Sverige under innevarande år synes få, ser sig institutet nödsakat att för detta ändamål reservera arbetskraft, för vilken medel icke beräknats i budgeten. Därjämte föranleda ifrågavarande stipendiater anlåtande av sakkunniga att biträda vid studieprogrammets uppgörande och genomförande liksom institutet ock kommer att för dem anordna vissa kurser. Institutet anholder därför, att för avlöning av personal, som nödvändiggöres av institutets befattning med FN-stipendiaterna, samt för övriga därav föranledda kostnader anslås av statsmedel tillhopa 12 500 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till den betydelse institutets verksamhet har i fråga om upplysningsverksamheten om Sverige i utlandet och kulturutbytet med utlandet, vore det enligt min mening olyckligt, om institutet skulle nödgas vidtaga så långt gående besparingsåtgärder att organisationen brytes sönder. Efter noggrann prövning har jag därför funnit mig böra tillstyrka, att institutet för innevarande budgetår erhåller ett ytterligare statsbidrag till sin verksamhet med 125 000 kronor.

Därest hänsyn toges till att ett belopp av 28 500 kronor av det av riksdagen redan beviljade anslaget av 260 000 kronor avsetts skola i någon mån kompensera den kostnadsökning, som även med en inskränkning av institutets verksamhet vore betingad av den stigande prisnivån, och då vidare institutets beräkning att de enskilda bidragen icke skola komma att överstiga 275 000 kronor, i belysning av de senaste årens erfarenheter får betraktas som realistisk, skulle det föreslagna ytterligare bidraget om 125 000 kronor innebära att institutet för sin verksamhet under innevarande budgetår finge samma kostnadsram som under budgetåret 1947/48.

Beträffande den kostnadsökning, som förorsakats av exceptionella prisstegringar och valutaåtgärder i utlandet, anser jag skäligt, att medel därtill i viss utsträckning beviljas. I nuvarande läge anser jag mig ej kunna förorda att mer än 15 000 kronor anvisas för ändamålet.

Ett bifall till nu framlagda förslag skulle innebära, att för budgetåret 1948/49 för institutets del erfordras ytterligare (125 000 + 15 000 =) 140 000 kronor, och jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 140 000 kronor.

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

A. Lewenhaupt.

Bilaga 3.

Egentliga statsutgifter.

Fjärde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 och anför därvid följande.

C. Försvarskrafterna.

Försvarsstaben.

[1.] 3. Försvarsstaben: Övningar. Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor, varav ett belopp å 42 500 kronor ställts till försvarsväsendets radioanstalts förfogande.

I skrivelse den 2 december 1948 har *chefen för försvarsväsendets radioanstalt* hemställt att för täckande av de ökade drivmedelskostnaderna vid anstalten måtte anvisas ett förstärkningsanslag å 16 000 kronor.

Departementschefen. De för innevarande budgetår anvisade medlen till drivmedel vid radioanstalten ha visat sig icke förslå på grund av att vid beräkandet av drivmedelskostnaderna hänsyn ej kunnat tagas till den ökning av bensinpriset, som föranletts av den av föregående års riksdag beslutade tilläggs-skatten å motorbränsle. Med hänsyn härtill vill jag icke motsätta mig en förstärkning av medelsanvisningen under förevarande anslag. Då jag icke funnit anledning till erinran mot föreliggande beräkning av det ökade medelsbehovet, förordar jag, att för ändamålet anvisas 16 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Övningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 16 000 kronor

Armén.

[2.] 26. *Armén: Övningar m. m.* Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 11 500 000 kronor.

I de i 1948 års statsverksproposition framlagda beräkningarna av anslagen under fjärde huvudtiteln förutsattes (Bil. 6 s. 2) med hänsyn främst till det ansträngda arbetsmarknadsläget, att repetitions- och efterutbildningsövningar av större omfattning icke skulle anordnas under budgetåret 1948/49. Därest förhållandena på arbetsmarknaden eller i övrigt skulle väsentligt ändras, skulle det dock vara Kungl. Maj:t obetaget att föranstalta om dylika övningar även om på grund därav skulle erfordras förstärkningsanslag å tilläggsstat. Riksdagen (skr. nr 4; statsutskottets utl. nr 4 s. 2) anslöt sig till vad sålunda anförts.

Kungl. Maj:t har sedermera genom beslut den 21 juli 1948 medgivit, att under innevarande budgetår må anordnas efterutbildningsövningar med högst 8 000 man.

I skrivelse den 9 oktober 1948 har *arméförvaltningen* hemställt, att medel måtte anvisas för att täcka de med efterutbildningsövningarna förenade kostnaderna. Medelsbehovet har beräknats till 2 214 900 kronor, varav 350 000 kronor till mathållning, 174 000 kronor till beklädnad, 26 400 kronor till inventarier m. m., 24 500 kronor till tvätt, 500 000 kronor till övningar m. m., 770 000 kronor till anskaffning av tygmateriel m. m. (övningsammunition) samt 370 000 kronor till underhåll av tygmateriel.

Försvarets sjukvårdsförvaltning har i skrivelse i oktober 1948 av enahanda anledning hemställt att till sjukvårdsmateriel måtte anvisas ett förstärkningsanslag av 3 600 kronor.

I skrivelse den 24 november 1948 har *arméförvaltningen* vidare hemställt om medel för att bestrida under arméns övningsanslag uppkomna merkostnader i anledning av prisstegringar m. m., som inträtt sedan 1948 års statsverksproposition förelagts riksdagen. Efter en närmare redogörelse för prisutvecklingen och den beräknade medelsåtgången har *arméförvaltningen* hemställt, att ett tilläggsanslag om 3 170 000 kronor måtte anvisas för att täcka uppkomna prisstegringar å drivmedel, till största delen hänförliga till den av 1948 års riksdag beslutade höjningen av bensinskatten. Övriga merkostnader — på grund av höjda järnvägstaxor, förbättrade traktamentsförmåner för furirer m. m. — har ämbetsverket ansett kunna bestridas av medel, som redan finnas tillgängliga under anslaget.

Departementschefen. Såsom framgår av det anförda har vid riksdagsbehandlingen av fjärde huvudtiteln för innevarande budgetår förutsatts, att merkostnader i anledning av efterutbildningsövningar skulle få täckas ge-

nom anslag å tilläggsstat. Det ekonomiska läget kräver emellertid särskild sparsamhet, och jag har därför ansett mig icke kunna till alla delar tillstyrka myndigheternas förslag om anvisande av ytterligare anslagsmedel. Sålunda anser jag, att de uppgivna merkostnaderna under anslagen till sjukvårdsmateriel, beklädnad, inventarier m. m. samt anskaffning och underhåll av tygmateriel m. m. böra kunna bestridas inom ramen för de anslagsbelopp, som redan anvisats för dessa ändamål. Kostnaderna för mathållning och tvätt belasta anslag av förslagsanslags natur, varför anslag å tilläggsstat icke erfordras för dessa ändamål. Vad däremot angår anslaget till övningar är detta så knappt beräknat, att utrymme för de här avsedda merkostnaderna saknas. Jag föreslår därför, att medel nu anvisas för att täcka dessa merkostnader. Mot arméförvaltningens kostnadsberäkning synes icke vara något att erinra, och jag beräknar alltså för detta ändamål ett belopp av 500 000 kronor.

Även de av arméförvaltningen angivna merkostnaderna på grund av pristegring å drivmedel torde böra täckas i detta sammanhang. Mot den av arméförvaltningen framlagda kostnadsberäkningen har jag intet att erinra, och det ytterligare medelsbehovet av denna anledning kan alltså uppskattas till 3 170 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet att täckas genom anslag å tilläggsstat kan således beräknas till $(500\ 000 + 3\ 170\ 000 =) 3\ 670\ 000$ kronor.

Jag får hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 3 670 000 kronor.

[3.] 37 a. *Armén: Täckning av vissa kostnader för byggnadsarbeten m. m. vid krigsskolan.* I skrivelse den 24 juli 1948 har *fortifikationsförvaltningen* anfört i huvudsak följande.

Enligt kontrakt den 26 juni 1930 med t. f. chefen för krigsskolan hade byggmästaren Karl Alfred Holmquists boskilda hustru Margareta Karolina Holmquist med byggnadsfirman M. Holmquist, Stockholm, förbundit sig att verkställa vissa inrednings-, omändrings- och reparationsarbeten å krigsskolans lokaler å Karlberg mot en entreprenadsumma av 130 000 kronor samt på villkor att arbetena skulle vara slutförda senast den 12 oktober 1930. För återbetalandet av belopp, som Margareta Holmquist kunde komma att erhålla i förskott å ersättningen för ifrågakomna arbeten, samt, intill ett belopp av 13 000 kronor, för gäldandet av de ersättnings- och vitesbelopp, som hon på grund av kontraktet kunde bli skyldig att erlægga, hade fem personer iklätt sig borgen. Sedan Margareta Holmquist beviljats anstånd med arbetenas fullbordande till den 1 januari 1931 samt firman den 12 november 1930 anmält, att firman icke kunde fortsätta arbetet, hade kontraktet den 18 samma månad hävts, varjämte dåvarande arméförvaltningens fortifikationsdepartement uppdragit åt annan entreprenör att slutföra arbetena.

Genom dom den 15 juni 1932 hade Stockholms rådhusrätt — med bifall till kronans instämnda talan att i anledning av kontraktsbrottet utbekomma

dels 6 669 kronor 7 öre, utgörande för mycket erlagd entreprenadersättning, dels 43 486 kronor 54 öre i ökad kostnad för arbetena, dels ock 14 700 kronor i vite för tiden från och med den 1 januari till och med den 30 april 1931 — förpliktat Margareta Holmquist och borgensmännen att, gemensamt eller vilken av dem bäst gälda gitte, till kronan utgiva 13 000 kronor jämte 5 % årlig ränta därå från stämmningsdagen den 29 januari 1932 till dess betalning skedde ävensom Margareta Holmquist att därutöver till kronan erlægga 51 855 kronor 61 öre jämte ränta därå enligt angiven grund. Därjämte hade dels Margareta Holmquist och borgensmännen förpliktats att ersätta kronans rättegångskostnader med 80 kronor, dels ock Margareta Holmquist ålagts att därutöver utgiva dylik ersättning till kronan med 25 kronor.

Kronans fordran på borgensmännen hade till fullo betalats med 19 644 kronor 50 öre.

Margareta Holmquist hade den 25 december 1936 avlidit utan att efterlämna utmätningsbar tillgång. Enligt den upprättade bouppteckningen uppginge tillgångarna i dödsboet till 2 113 kronor. Biträdande advokatfiskalen hos försvarets civilförvaltning hade anfört, att en rättegång mot dödsboet om fastställande av kronans fordran skulle draga relativt dryga kostnader. Dessa kostnader kunde antagas komma att uppgå till ett belopp, som överstege behållningen i dödsboet. Därest kronans talan bifölles, komme dödsboets tillgångar utan tvivel att avträdas till konkurs. I konkursen skulle enligt bouppteckningen och av boutredningsmannen lämnade uppgifter tillgångarna uppgå till 2 368 kronor. Avgående poster komme att utgöras av prioriterade fordringar till ett beräknat belopp av 2 108 kronor samt fordringar i övrigt beräknade till 94 223 kronor, varav kronans fordran, uppskattad per den 31 december 1948, cirka 93 600 kronor. Det vore sålunda tydligt, att värdet av vad som kunde tillföras kronan, om målet vunnes, vore ringa, och för övrigt vore det ovisst, om någon utdelning kunde påräknas till icke prioriterade fordringsägare. Någon rättegång syntes icke vara att förordas, när det värde, som genom en process kunde komma att tillföras kronan, måste antagas understiga de kostnader, som processen skulle åsamka kronan. Enligt biträdande advokatfiskalens förmenande vore det därför icke motiverat att för framtiden vidmakthålla och bevaka kronans fordran hos dödsboet.

Fortifikationsförvaltningen funne i ämnet verkställd utredning giva vid handen, att kronan varken nu eller framdeles syntes kunna påräkna att erhålla någon utdelning från dödsboet utan besvär och kostnader, som knappast stode i rimlig proportion till vad som eventuellt kunde vinnas. Med hänsyn därtill syntes grundad anledning föreligga för avskrivning av kronans fordran hos dödsboet.

Fortifikationsförvaltningen har vidare — med erinran att Kungl. Maj:t genom beslut den 19 december 1930 bemyndigat dåvarande arméförvaltningens fortifikationsdepartement att för fullbordande av byggnadsarbetena vid krigsskolan av omhänderhavande medel förskjuta ett belopp av högst 60 000 kronor, att framdeles ersättas av medel, som entreprenören, byggnadsfirman M. Holmquist, eller dennes borgensmän, kunde förpliktats att till statsverket utgiva i skadestånd för brytande av entreprenadkontraktet — anfört, att av ämbetsverket förskjutna, icke ersätta kostnader utgjorde 30 201 kronor 25 öre.

I anslutning till vad sålunda anförts har fortifikationsförvaltningen hem-

ställt dels att kronans ifrågavarande fordran på dödsboet efter Margareta Holmquist måtte efterskänkas, dels ock att till ämbetsverkets förfogande måtte ställas ett belopp av 30 201 kronor 25 öre för täckande av förenämnda av ämbetsverket förskjutna medel.

Statskontoret har i utlåtande förklarat sig icke finna anledning till erinran mot bifall till fortifikationsförvaltningens i ärendet gjorda hemställan.

Departementschefen. Ifrågavarande kronan tillkommande fordran hänför sig till bristande fullgörande av byggnadsentreprenad vid en så långt tillbaka liggande tidpunkt som år 1930. Den förebragta utredningen visar, att det torde vara föga sannolikt, att kronan numera skulle kunna indriva ens någon mindre del av sin fordran. Jag finner mig därför böra föreslå, att kronan helt avstår från sitt ersättningsanspråk gentemot dödsboet efter Margareta Holmquist.

För fullgörande av byggnadsarbetena vid krigsskolan har jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande dåvarande arméförvaltningens fortifikationsdepartement av omhänderhavande medel förskjutit visst belopp. De av ämbetsverket förskjutna, icke ersatta kostnaderna belöpa sig till 30 201 kronor 25 öre. För täckning av dessa förskjutna medel får jag förorda, att ett belopp av i avrundat tal 30 200 kronor anvisas å tilläggsstat.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att dödsboet efter Margareta Holmquist befrias från den ersättningsskyldighet vari det enligt vad förut angivits kan häfta till kronan;

dels ock till *Armén: Täckning av vissa kostnader för byggnadsarbeten m. m. vid krigsskolan å tilläggsstat II* till riksdagen för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 30 200 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

[4.] 13. Försvarets forskningsanstalt: *Viss forskningsverksamhet.* I skrivelse den 20 december 1948 har *försvarets forskningsanstalt* hemställt om anvisning för ifrågavarande ändamål av ett tilläggsanslag av 1 500 000 kronor ävensom bemyndigande att intill ett belopp av 1 500 000 kronor utlägga beställningar, oavsett att medel för likvidering av beställningarna vid tidpunkten för dessas utläggande ännu icke anvisats. Av skrivelsen inhämtas i huvudsak följande.

För viss forskningsverksamhet under budgetåret 1948/49 står till förfogande ett belopp som, inberäknat det för ändamålet anvisade anslaget, reservationer och beräknade inkomster under budgetåret, uppgår till sammanlagt omkring 5 330 000 kronor. Av detta belopp ha under tiden till och

med november månads utgång förbrukats i runt tal 1 980 000 kronor. För återstående del av budgetåret har anstalten således till sitt förfogande ett belopp av omkring 3 350 000 kronor. Inom anstalten företagen utredning rörande medelsbehovet för samma tid har givit vid handen, att kostnaderna enbart för fullföljande av påbörjade arbeten komma att belöpa sig till omkring 4 850 000 kronor. Enligt dessa beräkningar skulle anslaget sålunda komma att uppvisa en brist av i runt tal 1 500 000 kronor. Med hänsyn till de allvarliga följder som en inskränkning av utgifterna inom ramen för nu tillgängliga medel skulle medföra för forskningsresultaten har anstalten funnit oundgängligen nödvändigt att hemställa om ökad medelsanvisning för täckning av den beräknade bristen.

Då det ansetts icke vara att förvänta, att reservationer å anslaget i fortsättningen komma att uppstå, har det vidare synts forskningsanstalten erforderligt, att anstalten erhåller bemyndigande att utlägga beställningar intill visst belopp, oavsett att medel för likvidering av beställningarna vid tidpunkten för dessas utläggande ännu icke anvisats. Enligt av anstalten företagna undersökningar uppgår värdet av utlagda, icke effektuerade beställningar regelmässigt till 1 000 000 å 1 500 000 kronor. Med hänsyn härtill har anstalten ansett sig böra anhålla om bemyndigande i angivet hänseende intill sistnämnda belopp.

Departementschefen. Vid behandlingen av forskningsanstaltens anslagsäskanden för nästa budgetår har jag med hänsyn till det ekonomiska läget funnit nödvändigt, att en av forskningsanstalten planerad utbyggnad av anstaltens forskningsverksamhet begränsas. I enlighet härmed har jag ansett mig icke kunna förorda, att förevarande anslag, som enligt forskningsanstaltens äskanden skulle upptagas till 7,7 miljoner kronor, för nästa budgetår uppföres med högre belopp än 5 miljoner kronor. Vid bifall till anstaltens föreliggande tilläggsäskande skulle anstalten för innevarande budgetår komma att ha till sitt förfogande ett belopp av omkring 6,8 miljoner kronor. En begränsning av medelsanvisningen måste under förhandenvarande förhållanden anses oundviklig redan innevarande budgetår, även om härigenom sker intrång på redan påbörjade arbeten, vilka synas ha i viss omfattning planerats utan tillbörligt hänsynstagande till medelstillgången. Å andra sidan skulle en alltför hård beskärning av anstaltens anslagsäskande komma att i hög grad menligt inverka på forskningsresultaten. Med beaktande av dessa synpunkter har jag funnit mig böra förorda, att för innevarande budgetår för forskningsverksamheten anvisas ytterligare ett belopp av 500 000 kronor.

Jag anser mig icke för närvarande kunna tillstyrka det av forskningsanstalten begärda bemyndigandet i fråga om utläggande av beställningar.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[5.] 40. **Lottaorganisationen.** Å riksstaten för budgetåret 1948/49 har till Lottaorganisationen anvisats ett reservationsanslag av 160 000 kronor. Sedan förslag om denna medelsanvisning framlagts i 1948 års statsverksproposition (Bil. 6, p. 162), förelade Kungl. Maj:t genom propositionen 1947: 206 (s. 155—161 och 420—425) riksdagen förslag, att all luftbevakning skulle överföras till flygvapnet och att i samband därmed skulle inrättas en fast fredsansorganisation för densamma. I propositionen nr 206 (s. 487 och 488) nämndes, att en sådan omläggning enligt av överbefälhavaren framlagda beräkningar skulle medföra vissa i propositionen närmare angivna merkostnader, av vilka 42 000 kronor, avseende luftbevakningsutbildning av lottor, belöpte på riksförbundet Sveriges lottakårer. Med hänsyn till den ståndpunkt jag i sistnämnda proposition (s. 306 och 307) intagit till frågan om ökad medelsanvisning till de frivilliga försvarsorganisationer, vilkas verksamhet närmast tjänar arméns intressen, och innan bättre överblick vunnits över den omfattning, som luftbevakningsutbildningen kunde beräknas få under budgetåret 1948/49, ansåg jag mig icke kunnan förorda en höjning av medelsanvisningen till lottaorganisationen utöver den, som — utan sammanhang med omläggningen av luftbevakningen — föreslagits i 1948 års statsverksproposition.

Riksdagen (skr. 1948: 369), som biföll förslaget om omorganisation av luftbevakningen, godkände statsutskottets uttalanden i ämnet (utl. nr 160), vilka bl. a. inneburo ett understrykande av vikten av att den föreslagna moderniseringen av luftbevakningen genomfördes snarast möjligt.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1948 överfördes luftbevakningen från och med nästföljande dag till flygvapnet, varjämte åtgärder i övrigt vidtogos för ett successivt genomförande av riksdagens beslut i förevarande hänseenden.

I skrivelse den 6 oktober 1948 har *chefen för flygvapnet* efter samråd med överstyrelsen för riksförbundet Sveriges lottakårer hemställt, att 42 000 kronor måtte anvisas för utbildning under budgetåret 1948/49 av för luftbevakningen avsedda flyglottor. För att luftbevakningens närmast planlagda krigsansorganisation skulle kunna genomföras borde utbildning av nämnda slag enligt förslagställarens mening under instundande vinterhalvår äga rum enligt en plan, omfattande utbildning vid centrala flyglottaskolor för en kostnad av 15 600 kronor, fritidsutbildning för en kostnad av 18 300 kronor och repetitionsövningar för en kostnad av 8 100 kronor, eller tillhoppa 42 000 kronor.

Genom beslut den 19 november 1948 har Kungl. Maj:t sedermera medgivit, att för utbildning av för luftbevakningen avsedd kvinnlig krigstjänstpersonal finge under budgetåret 1948/49 disponeras högst 10 000 kronor, att bestridas från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter, varjämte Kungl. Maj:t förklarade sig vilja framdeles meddela beslut angående dessa kostnaders slutliga gäldande.

Departementschefen. Även enligt min mening är det av vikt, att den föreslagna moderniseringen av luftbevakningen genomföres snarast möjligt. Med hänsyn härtill och då den nu föreliggande utredningen medger bättre överblick över den omfattning, som utbildningen av lottor i luftbevakningstjänst kan beräknas få under den närmaste tiden, vill jag tillstyrka, att medel nu anvisas för sådan utbildning i anslutning till den plan, som framlagts av chefen för flygvapnet. Det synes mig dock böra vara möjligt att något nedbringa kostnaderna härför, bl. a. genom en viss begränsning av den utbildning, som enligt planen avses skola förläggas till centrala skolor. Jag föreslår därför, att medelsanvisningen nu bestämmes till 25 000 kronor. Jag förutsätter härvid, att det från anslaget till extra utgifter anvisade beloppet, 10 000 kronor, skall slutligt stanna å berörda anslag.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lottaorganisationen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Magnus T. Möller.

Bilaga 4.

Egentliga statsutgifter.**Femte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

[1.] **Arbetsdomstolen: Avlöningar.** I gällande avlöningsstat för arbetsdomstolen är bl. a. upptagen en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 37 500 kronor (statsliggaren s. 303).

På framställning av arbetsdomstolen har Kungl. Maj:t den 27 augusti 1948 medgivit, att en biträdande sekreterare med placering i lönegraden Cg 25 finge anställas vid domstolen under tiden 1 september—31 december 1948. Genom beslut den 17 december 1948 har Kungl. Maj:t förlängt detta medgivande till att avse återstående del av budgetåret 1948/49.

I skrivelse den 10 december 1948 har *arbetsdomstolen* gjort framställning om förstärkning av avlöningsanslaget med 5 000 kronor för avlöning till den biträdande sekreteraren under innevarande budgetår.

Departementschefen. Tidigare denna dag har jag vid anmälan av arbetsdomstolens anslagsäskanden för budgetåret 1949/50 (V ht., p. 10) föreslagit, att medel skola beräknas för en biträdande sekreterare under nästa budgetår. Med hänsyn till den — bl. a. på grund av rättegångsreformen — ökade arbetsbördan för domstolens kansli, har det befunnits nödvändigt att redan

innevarande budgetår förstärka kansliet för att säkerställa önskvärd snabbhet vid behandlingen av domstolens mål. De härav förorsakade kostnaderna torde icke i sin helhet rymmas inom ramen för det för innevarande budgetår till avlöningar för domstolen anvisade anslaget. På grund härav tillstyrker jag, att riksdagens medgivande inhämtas till överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Medgivandet synes dock kunna begränsas till att avse överskridande med 4 500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för arbetsdomstolen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1948/49 överskridas med högst 4 500 kronor.

[2.] 36 a. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. 1945 års riksdag anvisade medel till vissa byggnadsarbeten m. m. vid de statliga ungdomsvårdsskolorna (prop. nr 266/1945, rd. skr. nr 432/1945). Anslag beviljades sålunda till bl. a. utbyggnad av Östra Spångs skolhem och Långanäs yrkesskola samt till underhålls- och kompletteringsarbeten vid Sundbo yrkesskola. Sedermera beviljade 1947 års riksdag medel för ytterligare kostnader i samband med byggnadsarbetena vid nämnda skolor (prop. nr 269/1947, rd. skr. nr 387/1947). Slutligen medgav 1948 års riksdag, att av å förevarande anslag kvarstående behållning finge bestridas vissa uppkomna merkostnader vid Östra Spång och Långanäs. Tillhoppa har sålunda anvisats för Östra Spångs skolhem 1 261 000 kronor, för Långanäs yrkesskola 742 800 kronor samt för Sundbo yrkesskola 85 400 kronor.

1948 års riksdag godkände av Kungl. Maj:t framlagda förslag om förstatligande av Bistaborgs yrkes- och hemskola fr. o. m. den 1 januari 1949 samt angående omläggning av Bistaborg till enbart hemskola (prop. nr 214/1948, rd. skr. nr 408/1948). Ifrågavarande skola benämnes numera Bistagården.

I skrivelser den 15 september och 2 november 1948 har *socialstyrelsen* gjort framställning om anvisande å tilläggsstat av tillhoppa 130 800 kronor dels för uppkomna merkostnader i samband med byggnadsarbeten m. m. vid Sundbo yrkesskola, Östra Spångs skolhem samt Långanäs yrkesskola dels ock för vissa ändringsarbeten vid Bistagårdens hemskola.

Angående Sundbo yrkesskola har socialstyrelsen anfört, att det anvisade beloppet, 85 000 kronor, för i propositionen nr 266/1945 avsedda underhålls- och kompletteringsarbeten icke vore tillräckligt. Styrelsen har vidare anfört i huvudsak följande.

Under arbetets gång visade det sig, att en av byggnaderna var mer bristfällig än man från början kunnat räkna med. Av denna anledning måste ett otal brister i byggnaden avhjälpas i samband med övriga arbeten.

Vid en år 1947 förrättad brandsyn framkommo mot skolans byggnader en del anmärkningar ur brandskyddssynpunkt. De gjorda anmärkningarna an-

mälades av den kommunala brandsynen till länsstyrelsen, vilken sedermera anmanade skolstyrelsen att snarast möjligt avhjälpa anmälda brister.

Sedan även ålagda brandskyddsåtgärder vidtagits, ha kostnaderna för nämnda underhålls- och kompletteringsarbeten m. m. vid Sundbo yrkesskola överstigit tidigare beviljade anslag med i runt tal 11 300 kronor.

Den av socialstyrelsen anlitade arkitekten Birger Jonson har granskat skolstyrelsens beräkningar och förklarat sig icke ha någon erinran att göra. Socialstyrelsen finner skolstyrelsens framställning väl motiverad och tillstyrker, att ett tilläggsanslag å tillhoppa 11 300 kronor ställes till skolstyrelsens förfogande för likvidering av oundgängligen nödvändiga reparationsarbeten och ålagda brandskyddsåtgärder.

I fråga om Östra Spångs skolhem har socialstyrelsen anfört, att Kungl. Maj:t den 26 september 1947 anbefallt byggnadskommittén för skolhemmet att i samråd med skolbyråchefen i socialstyrelsen för en kostnad av högst 46 000 kronor inköpa inventarier för hemmet. Skolhemmets styrelse hade numera anhållit om ytterligare anslag för inventarier. Härom har socialstyrelsen anfört i huvudsak följande.

De ursprungligen beräknade inventariiekostnaderna grundade sig på en under december månad 1944 uppgjord utrustningslista. Då nu fyra år förflutit, sedan nämnda inventarium uppgjordes, under vilken tid en mängd kasseringar av gamla inventarier måst företagas, har ett större behov av oundgängligen nödvändiga kompletteringar uppstått än man ursprungligen kunnat förutse. Genom de minskade möjligheterna till inköp i större poster har under mellantiden en förhållandevis avsevärd prisstegring inträffat. Det ursprungligen anvisade anslaget för inköp av inventarier har därför enligt nyligen gjorda beräkningar, vilka varit föremål för socialstyrelsens detaljgranskning, visat sig otillräckligt för den erforderliga inventarietrustningen.

Socialstyrelsen tillstyrker, att ett tilläggsanslag av 30 000 kronor ställes till byggnadskommitténs förfogande för inköp av inventarietrustning.

Under hänvisning till vad socialstyrelsen anfört angående inventarietrustningen vid Östra Spångs skolhem tillstyrker styrelsen jämväl för Långanäs yrkesskola, för vilken Kungl. Maj:t anvisat högst 39 000 kronor till inventarier, ett proportionsvis lika stort tilläggsanslag av 25 500 kronor att ställas till byggnadskommitténs för skolan förfogande för inköp av inventarietrustning.

Beträffande Bistagårdens hemskola har socialstyrelsen anfört följande.

I skrivelse den 17 mars 1948 med förslag till anslagsäskanden rörande verksamheten vid ungdomsvårdsskolorna budgetåret 1948/49 anmälde socialstyrelsen, bl. a., att vid Bistaborg efter omändring den 1 januari 1949 från yrkes- och hemskola till enbart hemskola viss omdisposition av byggnaderna syntes nödvändig. Därjämte uppgav styrelsen, att ritningar och kostnadsberäkningar beträffande dessa ombyggnader vore under utarbetande av skolbyråns arkitekt, Birger Jonson, men att arbetet därmed icke beräknades vara avslutat i sådan tid, att slutligt förslag lämpligen kunde anmälas för årets riksdag (prop. nr 214/1948, s. 6).

Socialstyrelsen får nu anmäla, att följande förslag till förändringsarbeten upprättats av Jonson.

I huvudbyggnadens södra flygel: inredande av barnsalar för 16 barn med tillhörande skötrum, mjölkök, sköljrum, linneförråd, vaktrum, isoleringsrum, personalrum samt badrum för personal. I norra flygeln: uppdelning av ett personalrum till två elevrum, anordnande av tvättställ och garderob i ett personalrum, nyinredning av städtrum och en toalett samt klådrum i befintligt förråd. I källarvåningen: inredande av utrymmen för ytterkläder, konserver, renseri och städskrubb samt bränsle- och pannrum.

Kostnaderna ha av Jonson beräknats sålunda:

byggnadsarbeten	kronor	36 700
värme- och sanitära installationer	»	15 500
elektrisk installation inklusive kylskåp och elektrisk spis ..	»	3 500
arvoden, administrativt och oförutsett	»	8 300
	Summa kronor	64 000.

Byggnadsstyrelsen har i fråga om Sundbo yrkesskola ansett merkostnaderna kunna godtagas. De ökade kostnaderna för inventarier vid Östra Spångs och Långanäs yrkesskolor ansåg sig byggnadsstyrelsen ej kunna bedöma. Mot de föreslagna ombyggnadsarbetena av Bistagården hade styrelsen, som funnit kostnaderna skäliga, i princip intet att erinra.

Departementschefen. De vid Sundbo uppkomna merkostnaderna hänföra sig till redan utförda arbeten, vilka icke kunnat underlätas. Jag förordar därför, att i enlighet med socialstyrelsens förslag anvisas ett belopp av 11 300 kronor till täckande av kostnaderna för dessa arbeten.

Beträffande inventarieanskaffningen för Östra Spång och Långanäs har jag med hänsyn till de av socialstyrelsen återopade skälen kommit till den uppfattningen, att en förstärkning av den tidigare medelsanvisningen erfordras. Jag anser dock, att kostnaderna böra kunna begränsas något i förhållande till vad socialstyrelsen beräknat. Jag förordar, att till inventarieanskaffning vid Östra Spång anvisas ytterligare 25 000 kronor och för motsvarande ändamål vid Långanäs ytterligare 20 500 kronor.

Då 1948 års riksdag godkänt omläggningen av Bistagården till enbart hemskola fr. o. m. den 1 januari 1949 och de föreslagna ändringsarbetena synas nödvändiga för att skolan lämpligen skall kunna användas för angivna ändamål, torde medel för ifrågavarande ändringsarbeten nu böra beviljas. Mot socialstyrelsens beräkning av kostnaderna har jag intet att erinra.

De sammanlagda merkostnaderna i samband med byggnadsarbeten vid Sundbo, Östra Spång, Långanäs och Bistagården har jag alltså beräknat till $(11\ 300 + 25\ 000 + 20\ 500 + 64\ 000 =)$ 120 800 kronor. Sedan 1948 års riksdag medgivit (prop. nr 2 och 214/1948, r. skr. nr 53 och 408/1948) att kostnaderna för vissa byggnadsarbeten m. m. vid de statliga ungdomsvårdsskolorna finge bestridas från en å anslaget befintlig behållning, återstår av nämnda behållning ett belopp av ca 70 000 kronor. Detta belopp synes böra tagas i anspråk för bestridande av nu ifrågavarande kostnader. Härutöver erfordras sålunda, att å tilläggsstat anvisas $(120\ 800 - 70\ 000)$ 50 800 kronor eller, i avrundat belopp, 51 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att av behållningen å reservationsanslaget till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. ett belopp av 70 000 kronor må användas till bestridande av i det föregående angivna kostnader;

b) till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 51 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

J. O. Widman.

Bilaga 5.

Egentliga statsutgifter.

Sjätte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler här efter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 och anför därvid följande.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

[1.] 8. Vägunderhållet. Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av frågan om beräkningen av vägunderhållsanslaget för budgetåret 1949/50 (bil. 8, p. 10) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägunderhållet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gösta Kahm.

Egentliga statsutgifter.

Sjunde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under finansdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[1.] Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet. Gällande avlöningsstat för statistiska centralbyrån upptager för avlöningar till icke-ordinarie personal en obetecknad anslagspost å 286 000 kronor.

I skrivelse den 16 november 1948 har *statistiska centralbyrån* erinrat om att riksdagen medgivit överskridande av icke-ordinarieposten för budgetåret 1946/47 med 38 000 kronor och för budgetåret 1947/48 med bl. a. 50 400 kronor till bestridande av kostnaderna för förstärkning med 13 biträden å avdelningen för det centrala automobilregistret. Med förmålan att en lika stor personalförstärkning erfordrades för löpande budgetår har centralbyrån hemställt, att det för innevarande budgetår under nämnda anslagspost anvisade beloppet måtte få överskridas med den faktiska kostnaden för ifrågasvarande 13 biträden, vilken kostnad av ämbetsverket nu beräknats till 55 600 kronor. Ökningen i förhållande till medelsåtgången för samma antal biträden under budgetåret 1947/48 eller 5 200 kronor vore beroende på att flertalet av biträdena enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst numera blivit uppflyttade i högre lönegrad och löneklass.

Departementschefen. I likhet med vad som skett för budgetåren 1946/47 och 1947/48 synas medel även för innevarande budgetår böra anvisas under centralbyråns icke-ordinariepost till bestridande av kostnaderna för ytterligare 13 biträden å avdelningen för det centrala automobilregistret. Centralbyrån har i sådant hänseende begärt överskridande av nämnda anslagspost med 55 600 kronor. Med hänsyn till att anslagsposten för innevarande budgetår uppräknats med 30 000 kronor till kostnader för personalförstärkning synes den ytterligare medelsanvisning, som nu bör ifrågakomma, kunna begränsas till 25 600 kronor.

Under budgetåret har centralbyrån fortsatt de undersökningar i rationaliserings- och besparingssyfte vid länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar, som påbörjats våren 1948 och för vilka riksdagen anvisat 3 000 kronor på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 (se prop. nr 163/1948 s. 38). Med hänsyn till vikten av att berörda undersökningar fullföljas torde medel till desamma böra anvisas även för innevarande budgetår. Kostnaderna torde belöpa sig till 12 000 kronor och böra belasta centralbyråns icke-ordinariepost.

Under åberopande av vad som anförts tillstyrker jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens medgivande till att centralbyråns icke-ordinariepost under löpande budgetår må överskridas med ett belopp av 37 600 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för statistiska centralbyrån uppförda anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal må under budgetåret 1948/49 överskridas med högst 37 600 kronor.

[2.] 18 a. Riksräkenskapsverket: **Anskaffning av vissa inventarier m. m.** I skrivelse den 23 november 1948 har *riksräkenskapsverket* hemställt om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49 av ett reservationsanslag av 10 000 kronor till hyllinredning för arkivering av vissa länsräkenskaper. Ämbetsverket har härom anført följande.

Enligt kungörelse den 29 mars 1946, nr 167, skola verifikationerna till länsstyrelsernas kassa- och bötesredogörelser med vissa undantag utgallras 12 år efter redogörelseårets utgång. Sålunda skola länsräkenskaperna i sin helhet förvaras under 12 år och därefter för all framtid räkningsböckerna, mantals- och taxeringslängderna och gallringsresterna av verifikationerna.

Riksräkenskapsverket har brukat leverera de ogallrade länsräkenskaperna till riksarkivet (kammararkivet) med ganska kort frist. De lokaler över vilka riksarkivet förfogar komma emellertid enligt vad som framhållits från riksarkivets sida att inom relativt kort tid bliva helt ianspråktagna. Riksarkivet har framhållit, att det egentligen icke hör till riksarkivets uppgifter att mottaga och vårda så färska arkivalier, att de ännu väsentligen äro av betydelse blott för det löpande förvaltningsarbetet. Riksräkenskapsverket har för sin del behov av att omedelbart och successivt få bortflytta färdigreviderade räkningskaper från sina tjänstelokaler. Sedan den begränsade tid gått till ända, under vilken verifikationsmaterialet äger aktualitet för

granskningsarbetet inom riksräkenskapsverket (jfr kung. 1924: 529) har bevarandet av detta material icke vidare betydelse för riksräkenskapsverkets revision. Dessutom skulle det medföra en ny arbetsbelastning för verket att behöva övertaga den gallring, som hittills på grund av de tidiga leveranserna kommit att påvåla riksarkivet.

Länsräkenskapernas kassaredogörelser samt bötes- och uppbördsredogörelser jämte verifikationer uppskattas för närvarande till ca 350 hyllmeter om året. Av de tolv årgångarna måste de tre yngsta vara tillgängliga i riksräkenskapsverket för granskning. För de nio återstående måste utrymme skaffas. Det rör sig alltså efter nuvarande förhållanden om ett konstant lokalbehov på drygt 3 000 hyllmeter. Av det sålunda erforderliga arkivutrymmet finnes icke något för närvarande till riksräkenskapsverkets disposition eller kan beräknas bli tillgängligt genom den nu pågående inredningen av nya ämbetslokaler för riksräkenskapsverkets räkning, enär riksräkenskapsverkets lokaler till fullo tagas i anspråk för — utöver verkets egna arkivalier m. m. — de tre yngsta årgångarna av de räkenskaper jämte tillhörande verifikationer, som för granskning insändas till riksräkenskapsverket.

Riksräkenskapsverket har vidare meddelat, att ämbetsverket och riksarkivet vid gemensamma överläggningar funnit det lämpligast, att riksräkenskapsverket uppsköte leveransen till riksarkivet av kassaredogörelserna samt bötes- och uppbördslängderna tills verifikationerna gallrats. Därigenom skulle en viss arbets- och kostnadsbesparing vinnas för statsverket. För att ej öka riksräkenskapsverkets arbetsbelastning skulle emellertid riksarkivet i detta fall åtaga sig att alltjämt verkställa gallringen. I anslutning härtill har riksräkenskapsverket anfört i huvudsak följande.

För att ovanstående plan skall kunna verkställas, måste erforderliga lokaler ställas till riksräkenskapsverkets förfogande. Med anledning härav har riksräkenskapsverket denna dag hos byggnadsstyrelsen, som har generellt bemyndigande att förhyra lokaler för statliga myndigheters räkning, hemställt, att styrelsen måtte ställa till riksräkenskapsverkets förfogande arkivlokaler rymmande sammanlagt drygt 3 000 hyllmeter. Då 1 500 hyllmeter beräknas bli erforderliga först från och med år 1951, har riksräkenskapsverket föreslagit byggnadsstyrelsen en uppdelning av lokalanskaffningen i två etapper, varav den första, avseende 1 500 hyllmeter, skulle effektueras snarast möjligt och den andra, avseende återstoden, under loppet av år 1951. — För inredning av ifrågavarande arkivutrymmen erfordras arkivhyllor, vilka enligt vad som inhämtats för närvarande betinga ett pris av omkring 6 kronor 50 öre per hyllmeter. Då byggnadsstyrelsen icke bekostar dylik inredning, måste särskilda medel anvisas för ändamålet. För närvarande erfordras dock endast medel för den första etappen eller sålunda för 1 500 hyllmeter 9 750 kronor, vartill komma vissa inredningskostnader. Framställning om medel för hyllinredning av arkivlokaler, avseende andra etappen, ämnar riksräkenskapsverket göra först längre fram. Anslaget i fråga synes böra ställas till riksräkenskapsverkets förfogande för anskaffning av ifrågavarande hyllinredning i samråd med riksarkivet och byggnadsstyrelsen.

Vidare har riksräkenskapsverket i skrivelse den 14 december 1948 hemställt, att ett reservationsanslag av 56 000 kronor måtte — likaledes å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49 — anvisas för anskaffning av möbler och kontorsmaskiner m. m. för ämbetsverket. Ämbetsverket har därvid meddelat, att arbetet med iordningställandet av de åt ämbetsverket

anvisade tjänstelokalerna i fastigheterna Birger Jarls torg 7 och 9 nu fortskridit så långt, att inflyttning i lokalerna beräknades kunna ske under de första månaderna av år 1949. Viss inventarieanskaffning ansågs därvid nödvändig. Sålunda beräknades kostnaderna för inköp av möbler, gardiner och armatur till 25 000 kronor, varav för armatur och gardiner ca 10 000 kronor. Därutöver erfordrades för anskaffning av kontorsmaskiner, däribland ett antal från postverket f. n. förhyrda skriv- och räknemaskiner, ett belopp av 15 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har vidare anfört, att byggnadsstyrelsen åtagit sig att i samråd med riksräkenskapsverket ombesörja anskaffning av blankett-skåp för ämbetsverkets omfattande blankettförråd i fastigheten Birger Jarls torg 9. Då emellertid nämnda skåp icke inginge i den fasta inredningen, avsåge byggnadsstyrelsen att framdeles debitera riksräkenskapsverket kostnaden härför med ca 8 000 kronor. För hyllinredning i arkivutrymmena i de anvisade lokalerna beräknade ämbetsverket ett belopp av 3 000 kronor.

Erforderlig nyinstallation och omflyttning av telefoner har ansetts draga en kostnad av 3 500 kronor.

Slutligen ha transportkostnaderna i samband med inflyttningen i de nya lokalerna uppskattats till 1 500 kronor.

Departementschefen. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag torde ett belopp av 10 000 kronor böra anvisas till hyllinredning för arkivering av vissa länsräkenskaper. Däremot anser jag medelsanvisningen för anskaffning av möbler och kontorsmaskiner m. m. böra begränsas till 50 000 kronor. För angivna ändamål torde ett särskilt reservationsanslag, benämnt Riksräkenskapsverket: Anskaffning av vissa inventarier m. m. böra uppföras å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksräkenskapsverket: Anskaffning av vissa inventarier m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Hans Wenker.

Egentliga statsutgifter.

Åttonde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne, och statsrådet Quensel anmäla härefter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, statsrådet Quensel beträffande punkten 1 samt statsrådet Weijne beträffande punkterna 2—6. Föredragandena anföra därvid följande.

C. Kyrkliga ändamål.

[1.] 11. Restaurering av Vasagraven m. m. Under denna rubrik anvisades av 1945 års riksdag ett reservationsanslag av 25 000 kronor. Såsom av redogörelsen i 1945 års åttonde huvudtitel, s. 112 ff., närmare framgår avsågos dessa medel för undersökning och restaurering av de kungliga kistorna i Vasagraven (Gustavianska gravkoret) i Uppsala domkyrka samt för undersökning för identifiering av Magnus Stenbocks kista i domkyrkan. Till ledare av ifrågavarande arbeten utsåg Kungl. Maj:t den 29 juni 1945 nuvarande riksantikvarien Martin Olsson. Sedermera har Kungl. Maj:t den 1 november 1946 från åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter anvisat ytterligare 10 000 kronor till arbetenas slutförande.

I skrivelse den 13 oktober 1948 har *riksantikvarien Olsson* hemställt om anvisande av medel för utarbetande av en beskrivning rörande undersökningen av Vasagraven. Sedan från humanistiska fonden 7 000 kronor ställts till förfogande för detta ändamål, ha de återstående kostnaderna av Olsson beräknats uppgå till i runt tal 13 400 kronor.

Föredraganden. De verkställda undersökningarna av Vasagraven ha som resultat lämnat ett omfattande och för kändedomen om de i graven vilande historiska personerna mycket värdefullt material. Samtidigt ha de givit värdefulla nya bidrag till kändedomen om den äldre vasatidens dräktskick, guldsmedskonst, konstslöjd och gravskick m. m. Det torde vara ett viktigt vetenskapligt intresse, att dessa resultat så snart som möjligt bli publicerade. Jag anser mig därför böra förorda, att i enlighet med riksantikvarens förslag ett belopp av 13 400 kronor ställes till förfogande för ändamålet. Medlen torde böra anvisas i form av ett å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår uppfört reservationsanslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Restaurering av Vasagraven m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 13 400 kronor.

D. Akademier m. m.

[2.] 23. Förvärv av vissa fastigheter invid Uppsala högar. I skrivelse den 29 april 1946 har *riksantikvarieämbetet* gjort framställning om inköp för kronans räkning av fastigheterna Myrby 1^a och Myrby 2^a i dåvarande Gamla Uppsala socken, numera Uppsala stad. Dessa båda fastigheter äro belägna omedelbart väster om kungshögsområdet i Gamla Uppsala. Ämbetet har till stöd för framställningen anfört, att det ansåge det vara en av dess viktigaste uppgifter att bereda skydd och vård åt det märkliga fornlämningskomplexet i Gamla Uppsala genom att söka förhindra störande byggnadsverksamhet och andra ingrepp i landskapet. I detta syfte skulle ett förvärv för kronans räkning av de förenämnda fastigheterna vara av största betydelse. Ett av de för närvarande mest brännande och allvarligaste skyddsproblemen kring kungshögsområdet skulle då få en lösning och området mellan kungshögarna och Fyrisån kunna räddas från olämplig bebyggelse. Dessutom skulle det bli möjligt att sammanslå tidigare inköpta fastigheter med de nu ifrågavarande till en bärkraftig brukningsenhet. Ämbetet överlämnade en handling, vari ägaren av fastigheterna hembjöd dem till kronan för en köpeskilling av 175 000 kronor.

I yttrande över riksantikvarieämbetets framställning har *domänstyrelsen* tillstyrkt, att fastigheterna inköpas för kronans räkning för en köpeskilling av 175 000 kronor och i övrigt på de villkor, som innefattas i ett mellan domänstyrelsen och fastigheternas ägare den 7 juni och den 14 juli 1948 under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande upprättat köpekontrakt. Vid domänstyrelsens yttrande har fogats ett värderingsinstrument beträffande fastigheterna, av vilket inhämtas bland annat följande beträffande fastigheternas beskaffenhet.

Fastigheterna bilda tillsammans två skiften, ett hemskifte och ett utskogsskifte. Hemskiftet, som är beläget omedelbart väster om kungshögar-

na, omfattar ungefär 50 hektar och utgöres i sin helhet av åker och tomt jämte ett grustag. Utskogsskiftet, som är beläget omkring 25 kilometer nordväst om hemskiftet, omfattar ungefär 30 hektar, varav 25 hektar skogsmark och 5 hektar impediment. Åkerjorden ligger samlad i ett skifte, genomkorsat av goda vägar för jordens skötsel. Åkerns avkastningsförmåga synes vara mycket god. Byggnaderna äro väl samlade och i väl underhållet skick. En del mindre reparationer, avseende särskilt grunden och varmboning av mangårdsbyggnaden, äro dock behöfliga. Kostnaderna härför ha uppskattats till högst 12 000 kronor. Sedan dessa arbeten utförts, kan byggnadsbeståndet betecknas såsom mycket gott. Skogsmarkens ideala medelbonitet har uppskattats till 4,5 kubikmeter. Virkesförrådet har okullärt beräknats till 2 700 kubikmeter eller 110 kubikmeter per hektar skogsmark. Skogen utgöres huvudsakligen av medelålders och äldre barrblandskog med inblandning av björk. Av den årliga virkesavkastningen, som beräknas till omkring 90 kubikmeter, torde 60 kubikmeter åtgå till husbehov. Återstoden eller 30 kubikmeter per år skulle således kunna disponeras till avsalu.

Det förenämnda köpekontraktet innehåller — förutom överenskommelse om köpeskillings storlek, 175 000 kronor — bland annat följande bestämmelser.

Fastigheterna tillträdas den 14 mars 1949. Rätt förbehålles säljarna att under en tid av minst tio år, räknat från tillträdesdagen, arrendera fastigheterna. Från arrendet undantages dock ett väster om landsvägen Uppsala—Gävle befintligt markområde om ungefär 6,35 hektar, vilket gränsar till Upplands flygflottiljs flygfält och enligt domänstyrelsens förslag skall, där-est kronan köper fastigheterna, överlämnas till flygförvaltningens vård och förvaltning. Fastigheterna överlämnas fria från andra gravationer än fem servitutinteckningar. Kronan bestrider kostnaderna för köpets lagfarande. Säljarna förbinda sig att intill tillträdesdagen ej avverka annan skog å fastigheterna än som oundgängligen erfordras till fastigheternas husbehov samt förklara, att skog ej heller avverkats å fastigheterna under tiden efter den i samband med fastigheternas besiktning i februari 1946 verkställda uppskattningen.

Beträffande fastigheternas värde och sättet för köpeskillings bestridande har domänstyrelsen anfört och föreslagit följande.

Fastigheternas taxeringsvärde utgör 60 500 kronor, varav 55 100 kronor jordbruksvärde och 5 400 kronor skogsvärde.

Hemskiftets vackra läge på Uppsalaslätten vid Fyrisån samt dess lättåtkomlighet invid riksvägen Uppsala—Gävle torde göra detsamma mycket begärligt som tomtmark för villabebyggelse.

Fastigheten Myrby 2^e gränsar intill Upplands flygflottiljs flygfält. Flygförvaltningen har hos domänstyrelsen med hänsyn till flygsäkerheten anhållit om att ett område om cirka 6,35 hektar av sistnämnda fastighet, måtte, därest köp kommer till stånd, överlämnas till flygförvaltningens vård och förvaltning. Riksantikvarieämbetet har icke haft något att erinra häremot.

Då av skäl, som riksantikvarieämbetet anfört, det synes angeläget, att egendomen förvärvades av kronan, har domänstyrelsen föranställt om värdering av egendomen samt underhandlat med ägarna angående villkoren för köpet. Ägarna ha därvid för egendomen begärt ett pris av 175 000 kronor, som styrelsen finner skäligt.

Vissa av riksantikvarieämbetet ifrågasatta inskränkningar i egendomens användning synas icke utgöra hinder emot att egendomen fortfarande nyttjas till jordbruk. Vid förvärv av egendomen för kronans räkning synes därför böra uppdragas åt domänstyrelsen att omhändertaga egendomen med undantag av förenämnda område, vilket bör förvaltas av flygförvaltningen, för att förvalta densamma enligt de för förvaltning av kronoparker och kronans utarrenderade jordbruksdomäner gällande grunder. Värdet av egendomen — under förutsättning att den nyttjas för skogs- och jordbruksändamål — har uppskattats till 88 000 kronor. Härav belöper å skogsskiftet 6 000 kronor och å hemskiftet 82 000 kronor, av vilket sistnämnda belopp 10 000 kronor utgör värde av befintlig grusförekomst, som ansetts böra bevaras och för framtiden skyddas mot exploatering. Egendomens skogs- och jordbruksvärde, som får tillgodogöras, har således uppskattats till 78 000 kronor. Återstående del av köpeskillingen, 97 000 kronor, belöper å — förutom sagda grusförekomst — tomtvärden, vilka icke få utnyttjas.

Av köpeskillingen belöpa 42 500 kronor på det område, vilket flygförvaltningen önskar förvärva. Av sistnämnda summa beräknas 28 600 kronor utgöra jordbruksvärde av ovanstående beräknade 78 000 kronor och 13 900 kronor tomtvärde. Flygförvaltningen, som ej funnit anledning till erinran mot av domänstyrelsen föreslagen ersättning, 42 500 kronor, för det område ämbetsverket önskar förvärva, har föreslagit att sistnämnda belopp, 42 500 kronor, måtte bestridas med dels 20 750 kronor från det av 1942 års riksdag, skrivelse nr 409, i anledning av propositionen 1942: 322 för budgetåret 1941/42 till vissa med den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter sammanhängande markförvärv anvisade reservationsanslaget å 2 150 000 kronor, delposten »Oförutsedda utgifter», dels ock 21 750 kronor från det av riksdagen genom skrivelse den 18 maj 1946, nr 243, under försvarets fastighetsfond, flygvapnets delfond för budgetåret 1946/47 till markförvärv för flygfältsarbeten anvisade investeringsanslaget å 2 000 000 kronor.

Vid det förhållandet att endast en mindre del av egendomens skogs- och jordbruksvärde belöper å skog synes tveksamt, huruvida medel ur domänverkets markfond böra anlitas för ändamålet. Under förutsättning att avkastningen av skog och jordbruk för det område, som är avsett att förvaltas av domänstyrelsen, tillföres domänfonden, har dock styrelsen i detta fall icke något att erinra emot att för köpeskillingens gäldande av markfondens medel utgår ett belopp av 49 400 kronor (78 000 — 28 600) kronor. Av återstoden av köpeskillingen, 125 600 kronor, bör 42 500 kronor, erläggas på sätt flygförvaltningen föreslagit och 83 100 kronor av anslag, som för ändamålet beviljas. Ärendet torde icke kunna avgöras utan riksdagens hörande.

Departementschefen. I likhet med riksantikvarieämbetet finner jag det angeläget, att kungshögsområdet i Gamla Uppsala i möjligaste mån skyddas mot störande bebyggelse o. dyl. i kungshögarnas närmaste omgivning. Jag anser det därför önskvärt, att nu ifrågavarande båda fastigheter, Myrby¹ och Myrby² i Uppsala stad, förvärvas för kronans räkning. Mot den föreslagna köpeskillingens storlek har jag icke funnit anledning till erinran, liksom ej heller mot övriga villkor och bestämmelser i det under förutsättning av statsmakternas godkännande upprättade köpekontraktet. Jag kan även ansluta mig till domänstyrelsens förslag i övrigt. Sålunda synes det lämpligt, att därest köpet kommer till stånd, det omförmälda området av 6,³⁵ hektar av Myrby² överlämnas till flygförvaltningens vård och för-

valtning, medan resten av fastigheten och fastigheten Myrby 1^a underställes domänstyrelsen för förvaltning på sätt styrelsen föreslagit. Avkastningen av den del av fastigheterna, som förvaltas av domänstyrelsen, torde — likaledes i enlighet med styrelsens förslag — böra tillföras domänfonden. Det av domänstyrelsen föreslagna sättet för köpeskillingens gäldande synes mig lämpligt. För att genomföra köpet erfordras enligt detta förslag ett särskilt anslag av 83 100 kronor, vilket — med hänsyn till att nämnda belopp motsvarar viss del av fastigheternas tomtvärde och värdet av befintlig grusförekomst samt avsikten med köpet är att dessa värden ej skola utnyttjas — torde böra anvisas på driftbudgeten under riksstatens åttonde huvudtitel. Då fastigheterna skola tillträdas den 14 mars 1949 och köpeskillingen erläggas vid tillträdet, torde anslag för ändamålet böra äskas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva att fastigheterna Myrby 1^a och Myrby 2^a i Uppsala stad må för det ändamål, som i det föregående angivits, förvärfvas för kronans räkning för en köpeskillning av 175 000 kronor och på i huvudsak de villkor och bestämmelser i övrigt, som i det förenämnda köpekontraktet innefattas;

b) godkänna, att köpeskillingen gäldas på det sätt domänstyrelsen föreslagit;

c) till *Förvärv av vissa fastigheter invid Uppsala högar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 83 100 kronor.

I. Folkundervisningen.

Anstalter för lärarutbildning m. m.

[3.] 9 a. Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för täckande av brist under räkenskapsåret 1947/48. Stiftelsen har till ändamål att genom fortsatt utbildning av lärare verka för uppfostran i allmänhet och särskilt för användande därvid av den pedagogiska slöjden. Vid sidan av denna sin egentliga uppgift har stiftelsen kommit att — i brist på ett statligt slöjdlärarseminarium — bli en anstalt för utbildning av facklärare i manlig slöjd, den enda i landet. Då stiftelsen råkat i ekonomiska svårigheter, erhöll den för vartdera av budgetåren 1941/42 och 1942/43 ett statsanslag av 5 000 kronor såsom bidrag till avlönande av lärare i manlig slöjd. Sedan utredning angående stiftelsens verksamhet och ekonomi m. m. verkställts av sakkunniga, beslöt 1943 års riksdag vissa åtgärder för sanering av stiftelsens ekonomi. Sålunda beslöts, att stiftelsen skulle erhålla ett räntefritt statslån av 90 000 kronor för vissa byggnadsarbeten m. m. och ett årligt statsbidrag av 8 500 kronor för slöjdlärarutbildningen. För täckande av uppkommen merkostnad för nämnda

byggnadsarbeten beviljades stiftelsen vidare enligt beslut av 1945 års riksdag ett räntefritt statslån av 19 000 kronor. Det årliga statsbidraget för slöjd-läroarbetsutbildningen har under sistförflutna och innevarande budgetår utgått med ett till 10 700 kronor förhöjt belopp.

Stiftelsens styrelse har anfört, att den avsedda saneringen av stiftelsens ekonomi icke kunnat åstadkommas. Sålunda hade under sex av de tio senaste räkenskapsåren uppstått underskott. Då någon förbättring av ekonomin icke syntes kunna emotses med mindre genomgripande åtgärder till stärkande av stiftelsens ställning vidtoges, ämnade styrelsen inkomma med en framställning om förnyad utredning för vinnande av detta syfte. Avsevärd tid torde dock förflyta, innan en dylik utredning kunde slutföras och dess resultat kunde leda till åtgärder. Uppkomna underskott — för räkenskapsåret 1947/48 uppgående till 31 209 kronor 7 öre — hade stiftelsen hittills kunnat finansiera genom upplåning. Styrelsen ansåge sig dock i nuvarande läge icke böra utnyttja ännu möjligen till buds stående kreditmöjligheter. Verksamheten vid läroanstalten äventyrades, då stiftelsen icke förmådde både bestrida kostnaderna för läroanstalten och i fullgott skick underhålla anläggningen. På grund härav hemställde styrelsen om statsanslag av sådan storlek, att bristen för räkenskapsåret 1947/48 täcktes.

Statskontoret har förklarat sig hysa betänkligheter mot att i avvaktan på ifrågasatt utredning rörande stiftelsens ekonomi statsmedel anvisades för att täcka den uppkomna bristen. Stiftelsens likviditetssvårigheter syntes till stor del vara beroende på att icke obetydliga belopp (närmare 170 000 kronor) under den sista femårsperioden måst investeras i fastigheterna. Där-est dessa investeringar för framtiden kunde begränsas, syntes icke uteslutet, att balans åter kunde vinnas mellan stiftelsens inkomster och utgifter.

Departementschefen. Under punkten 214 i bilagan åttonde huvudtiteln till årets statsverksproposition har jag anfört, att de år 1943 vidtagna åtgärder-na för förbättring av stiftelsens ekonomi icke medfört den stabilisering, som avsetts. Bokslutet hade de senaste åren utvisat underskott och stiftelsen hade åsamkat sig betydande skulder. Jag hade därför för avsikt att inom snar framtid utverka bemyndigande att låta verkställa en ny utredning rörande stiftelsens ekonomi och fortsatta verksamhet. Med hänsyn till stiftelsens likviditetssvårigheter och under erinran om att stiftelsen med dess tillgångar emottagits av svenska staten enligt Kungl. Maj:ts förordnande den 28 april 1899 tillstyrker jag med anledning av nu ifrågavarande framställning, att såsom en tillfällig åtgärd anslag av statsmedel anvisas såsom bidrag för täckande av bristen för räkenskapsåret 1947/48. Det förordade anslaget torde böra bestämmas till 31 000 kronor och uppföras på tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för täckande av brist under räkenskapsåret 1947/48* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 31 000 kronor.

J. Yrkesundervisningen.

[4.] 12. **Understöd åt handelsgymnasier.** Under återopande av vad jag under punkten 285 i bilagan åttonde huvudtiteln till årets statsverksproposition anförde hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt handelsgymnasier* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 70 000 kronor.

M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

[5.] 21. **Vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen år 1947.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen 1946: 311 (s. 75 ff.) anvisade 1946 års riksdag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 under nämnda rubrik ett reservationsanslag av 120 000 kronor. Såsom av propositionen närmare framgår var anslaget avsett att möjliggöra, att två expeditioner utsändes, den ena till Brasilien och den andra till engelska kolonien Guldkusten, för iakttagelse av den totala solförmörkelsen den 20 maj 1947 i geodetiskt-astronomiskt forskningssyfte. Genom beslut den 26 september 1946 uppdrog Kungl. Maj:t åt rikets allmänna kartverk att vidtaga erforderliga åtgärder för utsändande av de med anslaget avsedda expeditionerna och ställde anslaget till kartverkets förfogande.

Rikets allmänna kartverk har nu i skrivelse den 19 maj 1948 gjort framställning om bestridande av vissa merkostnader för ifrågavarande expeditioners utsändande, utgörande 4 682 kronor 65 öre, varav 850 kronor avsåge ersättning till astronomiska institutionen vid Lunds universitet för ett under transporten i Brasilien förstört, från signalregementet lånat radiosändarrör. Kartverket har därvid framhållit, bland annat, att en väsentlig orsak till att anslagsramen icke kunnat hållas vore den omständigheten, att afrikaexpeditionen måst kvarligga i Afrika mer än en månad efter solförmörkelsen, innan återtransport kunnat ske.

Statskontoret har förordat, att ett särskilt anslag äskas av riksdagen för gäldande av ifrågavarande merkostnader.

Departementschefen. Till bestridande av de merutgifter å 4 682 kronor 65 öre, som utsändandet av de två vetenskapliga expeditionerna till Afrika och Brasilien medfört, torde anslag böra äskas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49. Anslaget bör uppföras med i avrundat tal 4 700 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen år 1947* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 4 700 kronor.

N. Diverse.

[6.] 12. Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Geneviève-biblioteket i Paris. Ifrågavarande bibliotekariebefattning, som tillsättes av de franska myndigheterna, skall enligt träffad överenskommelse i tur och ordning för en tid av omkring tre år innehavas av en biblioteksman från ett vart av de nordiska länderna Danmark, Finland, Norge och Sverige. Sedan den 1 juli 1946 innehaves befattningen av en svensk, vilken anordning kommer att fortfara intill utgången av april månad 1949. Från och med budgetåret 1946/47 har under förestående rubrik anvisats ett årligt anslag av 11 100 kronor, avseende bidrag, beräknat efter 925 kronor per månad, till avlönande av bibliotekarien.

I anledning av de starkt stegrade levnadskostnaderna i Paris och vissa med utbetalningen av ifrågavarande lön sammanhängande ändrade förhållanden, vilka oförmånligt inverkat på avlöningsförmånernas realvärde, har Kungl. Maj:t genom beslut den 26 november 1948 från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter anvisat ett belopp av 4 500 kronor, avseende lönetillägg å 450 kronor för månad under tiden 1 juli 1948—30 april 1949 åt bibliotekarien. Liknande lönetillägg ha från och med den 1 juli 1948 utgått till, bland andra, vissa av tjänstemännen vid beskickningen i Paris.

Då nämnda belopp av 4 500 kronor icke synes böra slutligt belasta anslaget till extra utgifter, förordar jag, att anslag å samma belopp anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Geneviève-biblioteket i Paris* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 4 500 kronor.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Inga Bäcklin.

Egentliga statsutgifter.

Nionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under jordbruksdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, samt anför därvid följande.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.

[1.] 7. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning. För budgetåret 1947/48 anvisades ett investeringsanslag till Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan å 1 695 600 kronor, varav för uppförande av nybyggnad för restaurang, kårlokal och aula vid Ultuna avsetts 1 240 000 kronor. För samma budgetår upptogs under det till Lantbrukshögskolan: Materiel m. m. anvisade reservationsanslaget ett belopp av 15 000 kronor för anskaffande av vissa inventarier till nämnda byggnad.

Med skrivelse den 18 november 1948 har byggnadsstyrelsen överlämnat en den 13 november 1948 dagtecknad framställning från *styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* om anvisande av ett belopp å 84 000 kronor för anskaffning av ytterligare inventarier till nyssnämnda nybyggnad. Av detta belopp ha beräknats 16 000 kronor till elektrisk armatur, 7 000 kronor till serveringsdisk, 18 700 kronor till möbler och gardiner, 6 300 kronor till markiser, 2 000 kronor till centraluranläggning, 6 500 kronor till centralradioanläggning för personsökning m. m., 14 215 kronor till diverse maskiner och lösa inventarier i köket, 6 000 kronor till porslin samt 7 285 kronor till oförutsedda utgifter. Högskolestyrelsen har som skäl för sin hemställan anfört i huvudsak följande.

I samband med uppgörandet av detaljritningarna till ifrågavarande nybyggnad har det framkommit, att medel tidigare icke beräknats för vissa ytterligare inventarier till nämnda nybyggnad. Styrelsen har ansett sig ha haft grundad anledning utgå ifrån att medel härför varit inräknade i det för budgetåret 1947/48 anvisade investeringsanslaget. Enligt beslut av 1948 års riksdag komma den 1 juli 1949 fyra nya institutioner att inrättas vid högskolan. Intill dess de i anledning härav föreslagna byggnadsprogrammen kunnat genomföras måste provisoriska lokaler anordnas för ifrågavarande institutioner. Detta kan endast ske genom att härför tagas i anspråk den nuvarande restaurangbyggnaden och de nuvarande studentkårslokaler. Med hänsyn till dessa omständigheter är det nödvändigt att de nya restaurang- och kårlokaler kunna tagas i bruk snarast möjligt efter den 1 juli 1949.

Byggnadsstyrelsen har vidare med skrivelse den 25 november 1948 överlämnat en den 18 i samma månad dagtecknad framställning från *lantbrukshögskolans studentkår* om statsbidrag med 24 000 kronor för anskaffande av möbler och armatur till studentkårens blivande lokaler. Såsom motive-ring för sin framställning har studentkåren anfört i huvudsak följande.

På grund av högskolans isolerade läge, vilket bland annat gör, att de studerande ha sina bostäder avlägset från undervisningsinstitutionerna, blir behovet av lokaler för kårens medlemmar mera framträdande än som torde vara fallet vid de flesta övriga högskolor. Vidare må framhållas högskolans betydelse som samlingspunkt för det svenska jordbruket och den svenska jordbruksforskningen, vilket gör det önskvärt, att vid högskolan finnas lokaler, som vid särskilda tillfällen kunna utnyttjas som samlingslokaler. Kostnaderna för en tillfredsställande möblering beräknas till omkring 38 500 kronor, varvid inräknats även kostnaderna för lös armatur, gardiner och mattor. Då en del av de i nuvarande kårlokaler befintliga möblerna tills vidare torde kunna användas i de nya lokalerna, kunna kostnaderna för nyanskaffning nedbringas till 31 500 kronor. Studentkåren förfogar icke över fonder eller andra egna medel, som kunna tagas i anspråk för detta ändamål, utan är helt hänvisad till vad som kan erhållas från staten och från enskilda företag och personer. Det torde emellertid vara uteslutet att från donatorer erhålla hela det belopp, som är erforderligt, i all synnerhet som kåren icke har den anknytning till industriföretag, som andra högskolors studentkårer i vissa fall ha.

Byggnadsstyrelsen har icke haft något att erinra mot de av *lantbrukshögskolans styrelse* och *studentkår* gjorda framställningarna.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har tillstyrkt studentkårens framställning och därvid erinrat om att statsbidrag i liknande fall beviljats beträffande andra högre läroanstalter.

Statskontoret har i utlåtande den 8 december 1948 avstyrkt, att de av högskolans studentkår begärda medlen skulle anvisas å riksstaten. Statskontoret har härvid erinrat om att 1946 års riksdag i samband med anvisandet av medel till inredning av kårlokaler vid tandläkarhögskolan i Malmö understrukt ett uttalande av chefen för ecklesiastikdepartementet, att ett sådant åtagande från statens sida icke finge betraktas såsom prejudicerande för framtiden. Däremot har ämbetsverket ansett det kunna övervägas att lämna studentkåren bidrag ur lotterimedelsfonden.

Departementschefen. Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har vid beräklandet av kostnaderna för uppförande av förenämnda nybyggnad för restaurang, kårlokal och aula vid Ultuna hänsyn endast i begränsad utsträckning tagits till kostnaderna för anskaffande av inventarier till byggnaden. Det synes därför ofrånkomligt att ytterligare medel anvisas för detta ändamål. Härvid kan jag till en början i stort sett tillstyrka det förslag till inventarieanskaffning som framlagts av högskolestyrelsen. Emellertid torde det icke vara nödvändigt att nu beräkna medel till centralradioanläggning för personsökning m. m. Vidare synes det för oförutsedda utgifter avsedda beloppet kunna minskas. Även i övrigt torde det vara möjligt att något begränsa medelsbehovet. Jag förordar därför, att för nu ifrågakvarande ändamål skall beräknas ett belopp av 70 000 kronor.

Med hänsyn till de skäl, som åberopats av högskolans studentkår, vill jag även förorda, att för anskaffning av möbler och armatur m. m. till de nya kårlokalerna anvisas 24 000 kronor. Underhåll och komplettering av denna utrustning torde för framtiden böra åvila studentkåren. Till inredning och utrustning vid lantbrukshögskolan skulle alltså erfordras ett reservationsanslag av (70 000 + 24 000 =) 94 000 kronor. Då det är önskvärt, att ifrågakvarande inredning och utrustning kan anskaffas utan dröjsmål, torde anslaget böra uppföras å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 94 000 kronor.

[2.] **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar och Driftkostnader.** Under dessa anslag, vilka äro förslagsanslag, ha medel anvisats för, bland annat, statsbidrag för anordnande av kurser med kombinerad skriftlig och muntlig undervisning i maskinlära m. m. I 1948 års statsverksproposition (nionde huvudtiteln, punkterna 19 och 20) beräknades bidrag till 75 dylika kurser med 75 300 kronor till avlöningar och 52 500 kronor till driftkostnader.

I skrivelse den 17 november 1948 har *lantbruksstyrelsen* — med överlämnande av framställningar från vissa hushållningssällskap och lantbruksundervisningsanstalter om statsbidrag för anordnande av kurser av ifrågakvarande slag under läsåret 1948/49 — hemställt att statsbidrag måtte beviljas för 396 kurser med högst 317 431 kronor 20 öre till avlöningar samt 106 246 kronor till driftkostnader och understöd åt kursdeltagarna vid dessa kurser. Vid beräkningen av statsbidraget har styrelsen tillämpat i huvudsak de grunder, som gällt för motsvarande kurser under budgetåret 1947/48.

Departementschefen. De kortare kurserna med kombinerad skriftlig och muntlig undervisning i maskinlära m. m. utgöra enligt min mening en un-

dervisningsform, som bör effektivt stödjas av det allmänna. Vid anslagsanvisningen för innevarande budgetår har — med utgångspunkt från lantbruksstyrelsens anslagsäskanden — endast räknats med statsbidrag för 75 dylika kurser. För att vidmakthålla det stora intresse för dessa kurser, som nu visat sig föreligga, synes det angeläget, att bidragsverksamheten skall kunna utvidgas utöver vad som sålunda förutsatts. Å andra sidan torde det på grund av det ekonomiska läget icke vara möjligt att tillgodose samtliga de framställda anspråken på statsbidrag. Jag finner det med hänsyn till nu anförda förhållanden önskvärt, att statsbidrag skall kunna utgå till omkring 200 kurser. För en bidragstilldelning av denna omfattning torde emellertid riksdagens samtycke erfordras. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att från anslagen Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar och Driftkostnader må under budgetåret 1948/49 bestridas statsbidrag till omkring 200 kurser med kombinerad skriftlig och muntlig undervisning i maskinlära m. m.

F. Veterinärväsendet m. m.

[3.] **Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader.** Under åberopande av vad jag förut denna dag anført under nionde huvudtiteln, punkt 44, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att från det för budgetåret 1948/49 anvisade förslagsanslaget till Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader må intill ett belopp av 7 000 kronor bestridas kostnader för vissa förberedelser för tillverkning av valpsjukevaccin vid anstalten.

G. Lanthushållning i allmänhet.

[4.] **Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond.** I proposition till 1948 års riksdag angående stödåtgärder för maskinhållningen inom jordbruket (nr 188) anförde dåvarande departementschefen, bland annat, att en viss gräns borde uppställas i fråga om de utfästelser om bidrag, som skulle få göras annorledes än i samband med beviljande av lån. Denna gräns borde för budgetåret 1948/49 sättas så, att lån ej skulle få beviljas och dylika utfästelser göras i vidare mån än att det sammanlagda beloppet av de bidrag, som enligt de i propositionen föreslagna grunderna skulle utgå till återbetalning av lånen eller på grund av de gjorda utfästelserna, uppginge till högst 500 000 kronor. Vad sålunda föreslagits lämnades av riksdagen utan erinran (r. skr. nr 337).

Genom beslut den 26 juni 1948 har Kungl. Maj:t — jämte det Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse (nr 380) angående lån från jordbrukets maskinlånefond m. m. — meddelat föreskrifter om bidragsram för det statliga stödet åt gemensam maskinhållning inom jordbruket av samma innehåll som de i propositionen förordade.

I skrivelse den 27 september 1948 har *lantbruksstyrelsen* hemställt dels att sagda bidragsram för budgetåret 1948/49 måtte höjas till 1 250 000 kronor, dels att vissa ändringar måtte vidtagas i förenämnda kungörelse nr 380/1948. De ifrågasatta ändringarna innebära bland annat, att bidrag skall kunna beviljas till lägre belopp än som angivits i kungörelsen.

Jag har tidigare denna dag vid anmälan av frågan om anslag för nästa budgetår till Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond (IX H.T., p. 96) redogjort för ett av *lantbruksstyrelsen* framlagt förslag om höjning av ifrågavarande bidragsram för nästa budgetår och för de skäl *styrelsen* anfört för en sådan höjning. Den motivering, som *lantbruksstyrelsen* lämnat för sitt nu förevarande förslag, sammanfaller i huvudsak med den nyss nämnda.

Till stöd för förslaget om en ändring av bidragsreglerna har *lantbruksstyrelsen* anfört, att den nu gällande snäva ramen för bidragutfästelserna innebure, att endast ett mindre antal ansökningar om bidrag kunde bifallas. Detta kunde befaras verka hämmande på genomförandet av jordbrukets mekanisering. Då enligt *styrelsens* mening även mindre bidrag än de i kungörelsen fastställda, d. v. s. 25 procent av lånebeloppet, vore av stor betydelse när det gällde att stimulera till ökad maskinanvändning inom jordbruket, ifrågasatte *styrelsen*, om icke gällande bidragsbestämmelser borde ändras på så sätt, att bidrag kunde beviljas även till lägre belopp än som motsvarade tjugofem procent av lånets ursprungliga kapitalbelopp.

Jag torde här vidare få anmäla en skrivelse den 27 september 1948 från *hushållningssällskapens förbund*. I skrivelsen har förbundet hemställt, att ifrågavarande bidragsram måtte höjas till lägst 1 500 000 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 10 november 1948 icke ansett sig kunna tillstyrka en höjning av den för innevarande budgetår fastställda bidragsgränsen. Vad angår de av *lantbruksstyrelsen* ifrågasatta författningsändringarna har *statskontoret* i och för sig icke haft något att erinra mot att bidrag skulle kunna beviljas till lägre belopp än som motsvarade 25 procent av lånets ursprungliga kapitalbelopp. I övrigt har *statskontoret* ej ansett sig kunna biträda *lantbruksstyrelsens* förslag till författningsändringar.

Departementschefen. Jag har redan tidigare denna dag vid anmälan av frågan om anslag för nästa budgetår till Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond (IX H.T., p. 96) anfört, att enligt min mening bidragsramen för det statliga stödet åt den gemensamma maskinhållningen för innevarande budgetår bör höjas till 1 500 000 kronor.

Med hänsyn bl. a. till att nu gällande bestämmelser angående den statliga låne- och bidragsgivningen för gemensam maskinhållning prövats av riks-

dagen så sent som år 1948, synes anledning ej finnas att nu överväga någon ändring av desamma.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att under budgetåret 1948/49 lån ur jordbrukets maskinlånafond må beviljas och utfästelser om sådana bidrag, som kunna utlämnas annorledes än i samband med återbetalning av dylikt lån, må göras i sådan mån, att det sammanlagda beloppet av de bidrag, som enligt gällande bestämmelser må utgå till återbetalning av lånen eller på grund av de gjorda utfästelserna, uppgår till högst 1 500 000 kronor.

H. Jordbrukets rationalisering m. m.

[5.] 12. **Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.** Under åberopande av vad jag förut denna dag anfört under nionde huvudtiteln, punkt 101, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

I. Fiskeriväsendet.

[6.] 3. **Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Inventarier.** Till anskaffande av inventarier för fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har för innevarande budgetår (prop. nr 49; r. skr. nr 264) anvisats ett reservationsanslag å 31 000 kronor.

I skrivelse den 30 november 1948 har *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* hemställt om ett tilläggsanslag å 18 000 kronor för ändamålet. Till motivering härför har styrelsen anfört bland annat följande. Genom byggnadsstyrelsen hade för fiskeristyrelsens räkning förhyrts ämbetslokaler i Göteborg, vilka sammanlagt omfattade tjugoen rum. Med ledning av ritningar över dessa lokaler, vilka beräknades kunna tagas i anspråk omkring årsskiftet 1948—1949, samt efter besök å platsen hade fiskeristyrelsen i samarbete med statens organisationsnämnd utarbetat möbleringsplan för lokalerna. På grundval av denna plan hade styrelsen sedermera i samarbete med krigsmaterielverket gjort en beräkning av kostnaderna för anskaffning av erforderliga inventarier. Därvid hade det, såsom närmare framginge av en i skrivelsen intagen specifikation, visat sig att kostnaderna uppginge till 49 000 kronor. Då till förfogande stode endast 31 000 kronor, erfordrades alltså ett tilläggsanslag å 18 000 kronor. Av nämnda belopp, 49 000 kronor, ha 1 000 kronor angivits avse oförutsedda utgifter.

Statskontoret har i utlåtande den 8 december 1948 icke funnit anledning till annan erinran mot fiskeristyrelsens kostnadsberäkningar, än att däri icke bort upptagas medel för oförutsedda utgifter.

Departementschefen. Vad fiskeristyrelsen anfört synes giva vid handen, att det anslag som beviljats för anskaffande av inventarier till styrelsens lokaler är otillräckligt. Jag vill därför tillstyrka, att ytterligare medel ställas till förfogande. Enligt min mening bör det dock vara möjligt att begränsa merkostnaden till 12 000 kronor, vilket belopp alltså bör anvisas för ändamålet. Då styrelsen beräknat att kunna taga sina nya lokaler i bruk omkring årsskiftet 1948/49, torde anslaget böra anvisas å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Inventarier* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

K. Lantmäteriväsendet.

[7.] **Lantmäteristyrelsen: Avlöningar.** Under åberopande av vad jag förut denna dag anfört under nionde huvudtiteln, punkt 167, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för lantmäteristyrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1948/49 överskridas med högst 14 700 kronor.

L. Rikets allmänna kartverk.

[8.] **3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.** Detta anslag har för innevarande budgetår uppförts med 621 000 kronor. Medelsbehovet för ändamålet har uppskattats till 746 000 kronor. Härav ha emellertid 125 000 kronor ansetts kunna täckas av beräknad reservation å föregående budgetårs anslag. Denna reservation har rikets allmänna kartverk i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår uppskattat till omkring 175 000 kronor. Av detta belopp borde emellertid enligt vad kartverket anfört 50 000 kronor bibehållas såsom reserv.

I skrivelse den 26 november 1948 har *rikets allmänna kartverk* hemställt, att under förevarande anslag måtte för budgetåret 1948/49 anvisas ytterligare 100 000 kronor för att fältarbeten och flygfotografering skulle kunna fortgå planenligt även under återstoden av budgetåret. Kartverket har till stöd för sin framställning anfört, att den av kartverket i anslagsäskandena för detta budgetår som sannolik beräknade behållningen på anslaget vid

budgetårets början på grund av kostnadsstegringar av skilda slag — dock särskilt i fråga om flygfotograferingen — blivit 150 000 kronor lägre än vad kartverket beräknat i nämnda anslagsäskanden.

Jag torde vidare få erinra om att Kungl. Maj:t den 10 december 1948, med anledning av en av kartverket i förenämnda skrivelse den 26 november 1948 gjord framställning, bemyndigat kartverket att med Norrtälje stad teckna kontrakt om förhyrning från och med den 1 januari 1949 av därstädes befintliga hangarbyggnad, sprutmålningsverkstad och barackbyggnad för en årshyra av högst 24 000 kronor, med rätt för kartverket att till utomstående upplåta sådana delar av byggnaderna, som icke erfordrades för kartverkets behov, och att uppbära därav inflytande hyror att tillgodoföras förevarande anslag. Avsikten härmed är att kartverkets flygplan skola vara stationerade i Norrtälje, varigenom planen kunna beredas bättre förvaringsplats och den för dem avsedda personalen utnyttjas mer än hittills. I nämnda framställning har kartverket vidare anfört, bland annat, att denna förflyttning för budgetåret 1948/49 beräknades medföra en merkostnad av 11 500 kronor, vilket belopp sålunda borde anvisas å tilläggsstat för sagda budgetår.

Statskontoret har i utlåtande den 8 december 1948 anfört, att statskontoret icke kunde uttala sig om, huruvida ett tilläggsanslag av 111 500 kronor kunde anses motiverat. Ej heller lämnade kartverkets framställning tillräcklig ledning för bedömande av angelägenheten att uppehålla verksamheten i avsedd omfattning.

Departementschefen. Kartverkets framställning åsyftar icke någon utvidgning av verksamheten utan endast anvisande av de medel som — med hänsyn till att reservationen å anslaget vid budgetårets ingång blivit väsentligt lägre än som tidigare antagits — erfordras för att täcka kostnaderna för bedrivande av verksamheten i planerad omfattning ävensom för att täcka vissa kostnader, som föranledas av förflyttningen av kartverkets flygplan till Norrtälje. Jag tillstyrker därför, att för ändamålet anvisas ett till 110 000 kronor avrundat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

N. Diverse.

[9.] 13. **Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden.** Beträffande vissa tjänster vid högskolor och institutioner på jordbrukets och skogsbrukets områden tillkallas särskilda sakkunniga för bedömande av de sökandes kompetens. Medel till ersättning åt dylika sakkunniga ha hittills anvisats från det under nionde huvudtiteln upptagna reservationsanslaget till extra ut-

gifter. Ersättningen fastställs av Kungl. Maj:t genom beslut i varje särskilt fall. Därvid tillämpas i huvudsak de beräkningsgrunder, som enligt beslut av Kungl. Maj:t gälla angående ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden (statsliggaren s. 550).

Under innevarande budgetår torde, framför allt på grund av beslutet vid 1948 års riksdag om utvidgning av undervisningen vid de till jordbruksdepartementet hörande högskolorna och instituten, komma att efter sakkunnigförfarande tillsättas betydligt fler tjänster än vad som i genomsnitt varit fallet under de närmast föregående budgetåren. Sålunda torde under budgetåret antalet tjänster av här ifrågavarande slag som skola tillsättas, komma att uppgå till vid lantbrukshögskolan fem professorer samt elva laboratorer och två statsagronomtjänster, vid veterinärhögskolan fem professorer och sex laboratorstjänster, vid skogshögskolan två professorer och en laboratorstjänst samt vid statens skogsforskningsinstitut en föreståndar- och två försöksledartjänster. Det sammanlagda antalet av de sakkunniga, som komma att tagas i anspråk vid tillsättandet av dessa tjänster, kan uppskattas till omkring 40 för professorerna och 60 för övriga befattningar. Med utgångspunkt från nämnda ersättningsgrunder kan ersättningen i genomsnitt beräknas komma att uppgå till 1 000 kronor för sakkunnig vid tillsättande av professur och till 800 kronor för sakkunnig i fråga om tillsättande av annan tjänst. Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål skulle alltså uppgå till i runt tal 90 000 kronor. Detta belopp kan med hänsyn till sin storlek icke täckas ur anslaget till extra utgifter. Ett särskilt reservationsanslag, benämnt Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden, synes därför böra anvisas för ändamålet. Då antalet sakkunniga kan komma att bli något större än nyss nämnts, torde anslaget böra uppföras med 100 000 kronor. Då flertalet av ifrågavarande tjänster skola tillsättas före den 1 juli 1949 torde beloppet böra anvisas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49.

Under återopande av det anförda hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Grass.

Egentliga statsutgifter.

Tionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under handelsdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

[1.] 1. **Kommerskollegium: Avlöningar.** Under hänvisning till vad jag anfört i årets statsverksproposition, tionde huvudtiteln, under punkten 4 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att den i avlöningsstaten för kommerskollegium uppförda anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må under budgetåret 1948/49 överskridas med högst 11 000 kronor.

C. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

[2.] 3. **Sveriges geologiska undersökning: Malmletning och förberedande gruvarbeten.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 627 000 kronor.

Genom beslut den 30 juni 1948 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslaget skall användas i huvudsaklig överensstämmelse med ett av Sveriges geologiska undersökning avgivet förslag. I detta beräknas medelfördelningen på följande sätt:

Geologiska arbeten (arvodesanställda medarbetare, rese- och traktamentskostnader m. m.), förslagsvis	kronor	110 000
Geofysiska mätningar, förslagsvis	»	75 000
Grävningar och sprängningar, förslagsvis	»	12 000
Diamantborrningar från dagen, förslagsvis	»	201 500
Underjordsarbeten å fyndigheten Rudtjebäcken, förslagsvis	»	200 000
Flygfotografering, förslagsvis	»	15 000
Borrkärnemagasin, förslagsvis	»	8 000
Specialanalyser, diverse expenser etc., förslagsvis	»	5 500

Summa kronor 627 000.

Med ändring av förenämnda beslut förklarade Kungl. Maj:t den 22 oktober 1948 — efter framställning av kommerskollegium — att högst 60 000 kronor av anslaget finge användas till att bestrida kostnader för provanrikning av cirka 2 000 ton malm från Rudtjebäcksgruvan. Samtidigt förklarade sig Kungl. Maj:t framdeles vilja taga under övervägande, huruvida förstärkning av anslaget erfordrades med anledning av beslutet.

I skrivelse den 16 november 1948 har *Sveriges geologiska undersökning* hemställt, att anslaget måtte höjas med det belopp, som förenämnda provanrikning kunde kosta. Såsom motivering för sin framställning anför ämbetsverket följande.

Samtliga de större delposterna i innevarande budgetårs arbetsplan för malmletning och förberedande gruvarbeten, sådan denna plan fastställts av Kungl. Maj:t genom nädigt brev den 30 juni 1948, sammansättas så gott som enbart av arbetslöner och materialkostnader för löpande förbrukning. Ingen större ändring i planen kan därför genomföras utan att, åtminstone inom någon gren av verksamheten, arbetet inställes under någon del av budgetåret. Denna situation, som bestämmes redan av arbetsplanen i och för sig, är vidare skärpt, då nu en tredjedel av budgetåret redan förlupit. Under denna första tredjedel faller nämligen den alldeles övervägande delen av sådana arbeten, som äro bundna till sommarsäsongen, såsom geologiska fältarbeten samt grävningar och sprängningar. Möjligheten att omreglera arbetsplanen är härigenom ytterligare reducerad. Den ekonomiska ramen är för övrigt redan från början trång, då undersökningen med hänsyn till den statsfinansiella situationen strävat att, trots stegrade arbetslöner, traktamenten, rese- och materialkostnader, så långt möjligt bibehålla organisationen vid samma effektivitet utan att därför ifrågasätta någon ökning av anslagsbeloppet.

Därest det ifrågavarande anslaget å Sveriges geologiska undersöknings stat icke tillföres förstärkning motsvarande den summa, som enligt Kungl. Maj:ts beslut kan komma att undandragas detsamma, måste sålunda undersökningen i viss utsträckning permittera den kollektivanställda personalen. En dylik åtgärd skulle icke blott medföra ett eftersättande av åtgärder, vilka enligt undersökningens mening äro fullt ut lika viktiga som den avsedda provanrikningen, utan skulle därjämte innebära en allvarlig fara för den förefintliga organisationens bestånd, eftersom personal, vilken permitterats under sådana omständigheter, rimligen kan befaras definitivt

lämna tjänsten. Till dessa synpunkter måste också enligt undersökningens mening läggas hänsyn till de anställdas berättigade intressen.

Sveriges geologiska undersökning finner det sålunda ur synpunkten av statens intresse nödvändigt att det till malmletning och förberedande gruvarbeten för budgetåret 1948/49 utgående reservationsanslaget åter bringas till det ursprungliga beloppet.

Departementschefen. På de av Sveriges geologiska undersökning anförda skälen finner jag det angeläget, att verket icke tvingas att permittera personal. Undersökningens verksamhet är av den betydelse för landet, att dess planerliga fortgång icke torde böra äventyras. Med hänsyn härtill tillstyrker jag, att anslaget till malmletning och förberedande gruvarbeten förstärkes med 60 000 kronor. Jag förutsätter härvid, att Kungl. Maj:t till Sveriges geologiska undersökning förfogande ställer ett lika stort belopp som det, vilket undandrages undersökningen genom förenämnda beslut den 22 oktober 1948.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning och förberedande gruvarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl Gustaf Gyllenhaal.

Bilaga 10.

Egentliga statsutgifter.**Elfte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg, anmäler härefter under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

[1.] 55 a. Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus. Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i samband med äskande av anslag för budgetåret 1949/50 till Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus (1949 års statsverksproposition XI ht. p. 55) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[2.] 114 a. Anskaffande av sjuktransportflygplan m. m. Under elfte huvudtiteln finnes i gällande riksstat upptaget ett förslagsanslag till sjuktransporter med flygplan. Från anslaget, som för innevarande budgetår är upptaget med 85 000 kronor, bestridas kostnader för underhåll och drift av flygplan för civila sjuktransporter. Ambulansplanen äro stationerade i Östersund (Frösön), i Boden—Luleå och i Stockholm (Hägernäs).

I skrivelse den 3 november 1948 har *flygförvaltningen* hemställt om anvisande av *dels* 100 000 kronor för bestridande av kostnader för inköp inom

landet av ett äldre sjöflygplan eller ombyggnad av ett äldre militärflygplan för att — sedan det i Hägernäs stationerade planet numera kasserats — provisoriskt upprätthålla ambulansflygtjänsten i Stockholmsdistriktet inom den närmaste framtiden, dels ock 25 000 kronor för bestridande av kostnader i samband med utredning i fråga om nyanskaffning av två ambulansflygplan. Flygförvaltningen har därvid i förstnämnda fråga anfört i huvudsak följande.

De i Stockholm och Östersund stationerade flygplanen äro av typ Junkers W 34, anskaffade 1934 resp. 1935 och med en gångtid per den 1 juli 1948 av 953 resp. 1 661 timmar. Härutöver ha tidigare två flygplan stått till förfogande såsom reservflygplan vid inträffade haverier eller under utförande av översyns- och reparationsarbeten på de ordinarie planen. Reservflygplanen, som anskaffades 1928 resp. 1931, ha nu kasserats, enär de ej längre kunna anses fylla kraven på flygsäkerhet. Därtill kommer, att underhållskostnaderna på grund av flygplanens höga ålder och bristen på reservdelar bliva oproportionerligt höga.

Vid en nyligen företagen närmare undersökning har det i Stockholm stationerade planet konstaterats vara så starkt korrosionsangripet, att det måst tagas ur tjänst. Skadorna, som äro en följd av att flygplanet opererar i saltvatten, förekomma i såväl flygkropp som vingar och stabilisator samt äro av sådan art, att de icke kunna upptäckas under de periodiskt återkommande översynerna med mindre än att flygplanets ytterbeklädnad skäres upp. Med hänsyn till de konstaterade skadorna vore det nödvändigt att låta flygplanet undergå en genomgripande översyn för att det åter skulle kunna insättas i tjänst. Då detta på grund av bl. a. bristen på reservdelar ej bedömes genomförbart inom rimliga kostnader, har planet måst kasseras. Användbara delar av detta flygplan avser flygförvaltningen disponera som reservdelar för det i Östersund stationerade flygplanet av samma typ, som fortfarande är tjänstedugligt.

Ambulansflygtjänsten i Stockholmsdistriktet kan sålunda f. n. endast upprätthållas i mycket begränsad omfattning genom utnyttjande av de för sjöräddningstjänsten avsedda flygplanen, vilka av flera anledningar ej äro lämpliga som ambulansflygplan. De äro nämligen med hänsyn till sin storlek såväl dyrbara i drift och underhåll som svåra att i samband med patienternas avhämtningsmanövrer i de trånga farvatten, som förekomma i skärgården. Dessutom fordrar denna flygplanstyp fyra mans besättning, vilket innebär stor belastning på förbandets personal, då minst en besättning ständigt måste befinna sig i högsta beredskap. Flygförvaltningen avser därför att undersöka möjligheterna att, såsom ett provisorium för den närmaste framtiden, låta ombygga ett äldre militärflygplan eller eventuellt anskaffa något inom landet befintligt användbart äldre sjöflygplan för ifrågavarande ändamål. Kostnaden härför beräknas till cirka 100 000 kronor.

Flygförvaltningen har därefter framhållit, att i nuvarande läge kravet på omedelbar beredskap för ambulansflygningar ej kunde tillgodoses under de tider, då de ordinarie flygplanen måste intagas på verkstad för reparationsarbeten eller periodiska översyner. Vid sådan mindre översyn, som utfördes efter cirka 300 flygtimmar, måste flygplanet nämligen tagas ur tjänst under cirka 2 månader och vid större översyn, efter omkring 1 000 flygtimmar, under cirka 5 månader.

På grund härav ansåge flygförvaltningen det vara nödvändigt att snarast nyanskaffa ambulansflygplan, så att erforderlig beredskap för ambulans-

tjänsten skulle kunna upprätthållas. Hänsyn måste därvid tagas till behovet av förnyelse för nu i tjänst varande flygplan, vilka knappast kunde beräknas hållas i ordinarie tjänst mer än ytterligare några år. Det syntes därför lämpligast att nu anskaffa två moderna ambulansflygplan som ersättning för Junkersflygplanen, av vilka det ena torde kunna användas som reservflygplan under cirka 5 år.

De flygplantyper, som närmast kunde komma i fråga, vore amfibieflygplan eller flygplan utrustade med flottörställ. Då tillverkningen av härför lämpade flygplan ej förekomme inom landet, måste närmare utredas vilka möjligheter, som förefunnes, att skaffa plan från utlandet. I avvaktan på en dylik utredning vore flygförvaltningen ej beredd att nu föreslå lämplig flygplantyp eller ange den exakta kostnaden för anskaffning av erforderliga två ambulansflygplan. Så långt det varit möjligt bedöma beräknades kostnaderna dock uppgå till cirka 650 000 kronor per flygplan inklusive reservdelar och erforderlig markutrustning.

De med utredningen förenade kostnaderna, vilka kunde beräknas till ett belopp av högst 25 000 kronor, kunde icke bestridas av till flygvapnets förfogande stående medel.

Departementschefen. Den flygambulansverksamhet, som med statsmakternas bistånd under en lång följd av år bedrivits från tre stationeringsplatser i olika delar av landet, har varit av den allra största betydelse för att möjliggöra sjukvård åt avlägset eller isolerat bosatta människor. Då det i Stockholm stationerade Junkersflygplanet — som år 1934 anskaffats för statens räkning dels av arbetslöshetsmedel dels av lotterimedel, som tidigare för motsvarande ändamål anvisats svenska skärgårdsförbundet — numera måst kasseras, synes det mig uppenbart, att detsamma bör ersättas på statens bekostnad. Jag anser mig därför böra tillstyrka flygförvaltningens förslag att såsom en provisorisk åtgärd för en kostnad av högst 100 000 kronor inom landet inköpa ett äldre, för ändamålet användbart sjöflygplan.

För att med hänsyn till bristen på reservflygplan kunna upprätthålla erforderlig beredskap för ambulansflygtjänsten ävensom på grund av behovet av förnyelse för i tjänst varande flygplan har förvaltningen ansett nödvändigt att snarast nyanskaffa två ambulansflygplan, varvid det återstående Junkersflygplanet skulle användas såsom reservflygplan. Med hänsyn till svårigheterna att i nuvarande läge ställa utländsk valuta till ett preliminärt beräknat belopp av 1 300 000 kronor till förfogande för inköp från utlandet av dessa plan anser jag mig f. n. icke böra tillstyrka flygförvaltningens förslag om anvisande av medel för utredning angående för ändamålet lämplig flygplantyp. Enligt vad förvaltningen numera under hand upplyst, är det emellertid möjligt att tills vidare såsom reservflygplan utnyttja ett militärflygplan typ 17, som därvid skulle provisoriskt ombyggas för ändamålet. Denna ombyggnad har beräknats kunna ske inom den för inköp av ett äldre sjöflygplan förut angivna kostnadsramen, 100 000 kronor. Mot en sådan lösning har jag intet att erinra.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle alltså erfordras ett anslag av 100 000 kronor. Anslaget bör uppföras såsom reservationsanslag.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffande av sjuktransportflygplan m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

C. Alkoholistvård m. m.

[3.] 9 a. Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten. Till uppförande vid alkoholistanstalten å Venngarn av dels ett för gift personal avsett bostadshus och dels ett vattentorn har för budgetåret 1945/46 under rubriken Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten anvisats ett reservationsanslag av 95 000 kronor. Den 4 oktober 1946 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att för en sammanlagd kostnad av högst 95 000 kronor låta uppföra nämnda nybyggnader. Samtidigt ställdes anslaget till byggnadsstyrelsens förfogande. I anledning av inträdd kostnadsökning har riksdagen för arbetenas slutförande på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisat ett tilläggsanslag av 18 000 kronor.

I skrivelse den 22 november 1948 har *byggnadsstyrelsen* hemställt, att ett ytterligare anslag av 25 000 kronor måtte anvisas för byggnadsföretaget. Styrelsen anför.

I framställning den 15 september 1947 beräknade styrelsen, att byggnadsarbetena skulle kunna slutföras för en kostnad av 113 000 kronor. Styrelsen förutsatte därvid, att arbetena skulle vara slutförda under budgetåret 1947/48 samt att inga mera betydande prisstegringar i fråga om materialkostnader, arbetslöner och transportkostnader komme att uppstå under den återstående byggnadstiden. Vidare förutsatte styrelsen, att de kvarstående arbetena, i likhet med vad som varit fallet vid därtills utförda arbeten, skulle i huvudsak utföras med på anstalten intagen arbetskraft. Vid arbetenas fortsatta bedrivande har det emellertid visat sig, att vattentornet icke kunnat uppföras med anlitan av sådan arbetskraft. Då härtill kommer, att arbetena icke kunnat bedrivas i den takt, som styrelsen tidigare förutsatt, har tidpunkten för färdigställandet avsevärt fördröjts, varigenom den del av arbetena, som fallit under det nya arbetareavtalet, vilket gäller från den 1 april 1948, blivit betydligt större, än som tidigare förutsetts. Härigenom ha ytterligare merkostnader uppstått. Styrelsen beräknar nu, att ett belopp av ytterligare 25 000 kronor erfordras för arbetenas slutförande. Med hänsyn till att arbetena beräknas bli helt färdigställda under innevarande budgetår, bör sagda belopp anvisas å tilläggsstat.

Departementschefen. Av skäl, som byggnadsstyrelsen anført, ha kostnaderna för ifrågavarande byggnadsarbeten icke kunnat hållas inom den ram, som angavs i styrelsens framställning den 15 september 1947. Ytterligare medel för byggnadsföretagets slutförande måste därför anvisas. Då

arbetena beräknas slutföras före den 1 juli 1949, torde medel böra äskas på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49.

På grund härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[4.] **9 b. Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Anordnande av en provisorisk förläggningsbyggnad.** I skrivelse den 29 september 1948 har *styrelsen för statens alkoholistanstalt å Venngarn* hemställt om medel för anordnande av en provisorisk förläggningsbyggnad vid anstalten. Styrelsen anför här- om.

I skrivelse den 29 juni 1948 anmälde styrelsen sin avsikt att fr. o. m. den 1 september 1948 utvidga sjukavdelningen vid anstalten. Arbetet härmed har nu påbörjats. Enligt planen skulle tre rum i nedre våningen av huvudbyggnaden, vilka rum nu användas såsom sjukrum, ändras till undersöknings- och behandlingsrum. Då anstalten f. n. är fullbelagd och någon platsreducering icke synes kunna ifrågakomma, eftersom platsbrist allmänt råder på alkoholistanstalterna, måste emellertid nämnda rum all- jämt beläggas med vårdtagare. För fullföljande av planen rörande sjuk- avdelningen bör därför ökat förläggningsutrymme ordnas för arbetsföra vårdtagare.

De vårdtagare, som sysselsätts vid jordbruket, särskilt sådana i ladu- gård, stall och svinhus, ha annan arbetstid och dagordning än övriga in- tagna. Olägenheten härav framstår starkare sedan sjukavdelningen inrät- tats. Det vore därför lämpligt, att i jordbruksarbete sysselsätta interner er- hölle särskild förläggning.

Det aktuella behovet av en jordbruksavdelning torde få tillgodoses genom provisoriska åtgärder. Anstaltsstyrelsen har därför trätt i förbindelse med arbetsmarknadsstyrelsen, som till ett pris av 8 300 kronor offererat en s. k. befälsbarack, vilken nu är uppförd vid f. d. skolförläggningen i Sigtuna. Nedmontering, flyttning och uppsättning av denna barack är avsedd att utföras med anstaltens egen arbetskraft. En del mindre reparations- och inredningsarbeten torde vara erforderliga. I baracken beräknas bli plats för 17 vårdtagare, varav 8 på enkelrum och 9 på tremansrum. Ett rum skulle användas som dagrum. Kostnaderna i sin helhet beräknas stanna vid 15 000 kronor. Då baracken skulle användas till förläggning av sådana vårdtagare, som sysselsätts i jordbruksarbete, synes kostnaden kunna be- stridas från det i jordbrukets specialstat upptagna byggnadsanslaget.

Styrelsen har i anslutning härtill hemställt, att den i specialstaten för jordbruks- och trädgårdsdriften upptagna utgiftsposten till underhåll och förbättringsarbeten å byggnader m. m. måtte få överskridas med 15 000 kronor.

Departementschefen. Alkoholistanstalten på Venngarn är numera till stor del belagd med svårskötta psykopater, för vilkas vård måst vidtagas särskilda åtgärder. Sålunda har läkarhjälpn vid anstalten förstärkts, var-

jämte styrelsen förordnat en sjuksköterska med kompetens som översköterska inom sinnessjukvården att uppehålla en sjukvårdarebefattning. Såsom av föreliggande framställning framgår, har styrelsen för avsikt att ändra tre rum i huvudbyggnaden, vilka nu användas såsom sjukrum, till undersöknings- och behandlingsrum. En sådan ändring torde få anses erforderlig för ett ändamålsenligt omhändertagande av de sjuka.

Då det måste antagas, att anstalten regelmässigt kommer att vara fullbelagd, förutsättes emellertid för genomförande av styrelsens förslag, att ökat förläggningsutrymme för de intagna ställes till förfogande. Styrelsen föreslår i detta syfte, att en ny provisorisk förläggning anordnas för sådana vårdtagare, som sysselsätts i jordbruket. Därigenom skulle även vinnas, att dessa icke komme att störa övriga interner, vilka ha annan arbetstid och dagordning.

Jag finner styrelsens förslag välmotiverat och tillstyrker därför, att medel ställas till förfogande för inköp samt reparation och inredning av den i skrivelsen nämnda baracken. Då inköpet icke bör bestridas från specialstaten för jordbruks- och trädgårdsdriften, torde ett särskilt anslag för ändamålet böra äskas av riksdagen. Anslaget bör upptagas till 15 000 kronor och uppföras såsom reservationsanslag.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholanstalt å Venngarn: Anordnande av en provisorisk förläggningsbyggnad* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

E. Polisväsendet.

[5.] **Poliskåren i Boden: Avlöningar.** Den 26 juni 1948 har Kungl. Maj:t fastställt av riksdagen godkänd avlöningsstat för poliskåren i Boden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49. Staten upptager bl. a. en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal å 43 200 kronor.

I skrivelse den 24 juli 1948 har *polischefen i Boden* hemställt, att nämnda anslagspost finge för budgetåret 1948/49 överskridas med tillhoppa 16 700 kronor på grund av dels föreslagen höjning av de extra ordinarie och extra konstaplarnas löneställning, dels ock en oförutsedd ökning av behovet av vikarier vid poliskåren.

Polischefen erinrar, att vid kåren funnes anställda 4 extra ordinarie konstaplar med placering i lönegrad Ce 11 samt att han hos Kungl. Maj:t anhållit, att dessa befattningshavare finge uppföras i lönegrad Ce 14. Polischefen hemställer vidare, att arvodet till extra konstapel, som ej genomgått konstapelsklassen, höjes från 414 kronor till 563 kronor i månaden samt att extra poliskonstapel, som genomgått nämnda klass, placeras i lönegrad Cg 13 i stället för såsom f. n. Cg 9. Polischefen anför.

För innevarande budgetår hade beräknats, att fyra ordinarie poliskonstapelsbefattningar skulle under hela budgetåret med vikariatslöneförordnande uppehållas av de extra ordinarie konstaplarna. De sålunda lediga extra ordinarie tjänsterna i lönegrad Ce 11 hade beräknats bli uppehållna likaledes med vikariatslöneförordnanden av extra konstaplar. Härutöver hade räknats med två extra konstaplar, vilka avsetts såsom förstärkning av poliskårens uppenbarligen allt för låga numerär samt såsom vikarier för polismän, som av en eller annan anledning komme att vara lediga. I den överkonstapelsklass, som började den 1 september 1948, hade icke mindre än 5 ordinarie konstaplar vid kåren vunnit inträde mot såsom beräknats en. Kursen varade i 7 månader. Den härav föranledda ökningen av behovet av extra konstaplar uppginge alltså till sammanlagt ($4 \times 7 : 12 = 2 \frac{1}{12}$) två konstaplar under ett år samt en under 4 månader. Det totala behovet av extra konstaplar — fränsett det antal, som ersatte de extra ordinarie konstaplarna — skulle sålunda utgöra ($2 + 2 \frac{1}{12}$) fyra konstaplar under ett år samt en under 4 månader.

Polischefen upplyser, att fyra extra konstaplar vid kåren kunde beräknas vinna inträde i de konstapelsklasser vid statens polisskola, vilka vore avsedda att anordnas under hösten 1948 och våren 1949. Under de fem månader, kurs påginge, ägde befattningshavare åtnjuta ersättning med 150 kronor för månad.

Slutligen hade för innevarande budgetår under förevarande anslagspost upptagits avlöning till ett skrivbiträde, vilket emellertid avlönas från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Den sammanlagda kostnadsökningen uppskattas till 16 700 kronor.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har i yttrande över framställningen framhållit, att kostnadsökningen, som beräknats med utgångspunkt från att begärd löneförbättring till extra ordinarie konstaplar skulle tillämpas från den 1 oktober 1948, borde nedsättas med hänsyn till att Kungl. Maj:t den 15 oktober 1948 föreskrivit, att sådan löneförbättring skulle tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1949.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla, att *Bodens lokalavdelning av svenska polisförbundet* i skrivelse den 17 november 1948 hemställt om viss provisorisk löneförbättring fr. o. m. den 1 juli 1948 för befattningshavarna vid poliskåren.

Departementschefen. Genom beslut den 15 oktober 1948 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att extra ordinarie konstapel vid poliskåren skulle fr. o. m. den 1 januari 1949 vara placerad i lönegrad Ce 14. I 1949 års statsverksproposition har jag föreslagit, att till extra konstapel, vilken icke genomgått konstapelsklass, skulle utgå arvode med belopp, motsvarande lön enligt 12 löneklassen, samt att extra konstapel, som genomgått sagda klass, skulle placeras i lönegrad Cg 13. Jag förordar, att löneförbättringen för de extra konstaplarna såsom skett i fråga om de extra ordinarie konstaplarna genomföres fr. o. m. den 1 januari 1949. Någon ytterligare lönereglering är jag emellertid icke beredd tillstyrka. Såsom polischefen föreslagit, torde vidare medel böra beräknas för ersättning åt konstaplar, vilka genomgå konstapelsklassen under innevarande budgetår. Nu angivna omständigheter medföra,

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

att de medel, som avsetts för den icke-ordinarie personalen för innevarande budgetår, icke förslå.

På grund av det anförda bör anslagsposten uppräknas med tillhoppa 18 000 kronor. Å andra sidan bör posten minskas med avlöningen till ett kontorsbiträde eller i runt tal 5 300 kronor. Den erforderliga ökningen av anslagsposten skulle sålunda utgöra (18 000 — 5 300) 12 700 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för poliskåren i Boden upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1948/49 överskridas med högst 12 700 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnar Olofsson.

Bilaga 11.

Egentliga statsutgifter.**Tolfte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Kock, anmäler här-
efter under tolfte huvudtiteln hörande ärende angående egentliga statsut-
gifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför där-
vid följande.

D. Diverse.

[1.] 3. Bidrag till hemmens forskningsinstitut. I skrivelse den 9 november 1948 har *hemmens forskningsinstitut* gjort framställning om anslag till institutet för bestridande av kostnader för flyttning och för inredning av nya lokaler. Institutet har inledningsvis framhållit, att institutet under år 1948 haft stora besvärligheter med sin lokalfråga. I skrivelse till folkhushållningsdepartementet den 18 november 1947 hade institutet anmält, att de av institutet förhyrda lokalerna inom statens hantverksinstitut icke stode till förfogande längre än till och med utgången av februari 1948. I juni månad 1948 hade från byggnadsstyrelsens sida lovats, att institutet skulle från och med omkring den 1 oktober 1948 erhålla lokalutrymmen inom Svea artilleriregementes kaserner. Samtidigt hade från hantverksinstitutets sida förklarats, att institutet skulle få kvarstanna i dess lokaler till dess flyttning till kasernerna kunde ske.

Under sommaren 1948 hade institutet planlagt sin inflyttning till de utlovade lokalerna. Intill den 8 september hade institutet räknat med att inflyttning skulle kunna ske i kasernerna. Denna dag hade institutet emellertid fått meddelande om att byggnadsstyrelsen skulle disponera kasernlokaler för annat ändamål. Några dagar senare hade institutet erbjudits att

få lokaler inom gamla Karolinska institutet, farmakologiska institutionen. Institutets styrelse hade omedelbart ansett sig böra mottaga detta erbjudande och hade föranstaltat om utförande av de mest nödvändiga inredningsarbetena. Inflyttning i lokalerna hade skett den 20 oktober.

Beträffande ifrågavarande lokaler och kostnaderna för flyttning och inredning har institutet därefter anfört följande.

Lokalerna i Karolinska institutet äro visserligen ålderdomliga och bristfälliga i fråga om uppvärmning och teknisk utrustning men ur andra synpunkter lämpliga för institutet och draga betydligt lägre kostnader för iordningställande än kasernerna. Institutet disponerar för närvarande en yta av omkring 240 kvadratmeter. Byggnadsstyrelsen har utlovat, att från och med den 1 februari 1949 en yta av ytterligare omkring 250 kvadratmeter skall få disponeras jämte en laboratorieinredd källarlokal, avsedd att användas för provning av tvättmaskiner. Om dessa lokaler erhållas, anser sig institutet icke ha anledning att framföra några ytterligare önskemål utan hoppas kunna uppehålla de olika grenarna av sin verksamhet och bedriva denna med största möjliga intensitet inom de erhållna lokalerna, vilka institutet förutsätter skola få disponeras till dess institutet erhåller permanenta lokaler.

Kostnaderna för flyttningen, inklusive återställandet av lokalerna inom hantverksinstitutet, har uppgått till omkring 4 000 kronor. Kostnaderna för nödtorftigt iordningställande av de nya lokalerna, vilket arbete utförts av entreprenörer under byggnadsstyrelsens kontroll, torde komma att bli sammanlagt 20 000 kronor. Iordningställande av de lokaler, som skola erhållas den 1 februari 1949, torde komma att kosta omkring 20 000 kronor.

Institutet anför, att institutet icke har möjlighet att bestrida dessa kostnader inom ramen för sin nuvarande budget. Institutet hemställer därför, att ett anslag av 44 000 kronor måtte beviljas för ändamålet.

Över institutets framställning ha yttranden avgivits av byggnadsstyrelsen och statens priskontrollnämnd.

Byggnadsstyrelsen har förklarat sig ej ha något att erinra mot de framlagda beräkningarna och *priskontrollnämnden* har ej erinran mot bifall till institutets hemställan.

Departementschefen. Hemmens forskningsinstitut har på grund av flyttningen från lokaler i statens hantverksinstitut till Karolinska institutet åsamkats i förhållande till institutets budget betydande kostnader. Det är icke möjligt för institutet att bära dessa kostnader inom ramen för de löpande årliga bidrag institutet erhåller från staten och näringslivet. Jag är därför beredd att förorda, att särskilda medel anvisas till täckande av ifrågavarande flyttnings- och inredningskostnader. Jag medräknar härvid jämväl kostnaderna för iordningställande av de ytterligare lokalutrymmen, som komma att ställas till institutets förfogande från och med den 1 februari 1949 och varigenom institutet beredes ökade möjligheter till bedrivandet av sin verksamhet. Då byggnadsstyrelsen ej haft något att erinra mot institutets beräkningar av ifrågavarande flyttnings- och inredningskostnader, finner jag mig böra godtaga det av institutet angivna beloppet, 44 000 kronor.

Jag vill emellertid understryka, att ifrågavarande anslagshöjning icke bör föranleda någon ökning av det årliga bidraget till institutets verksamhet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hemmens forskningsinstitut* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 44 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ingar J:son Rörs.

Kapitalinvesteringar.

Utrikesdepartementet.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementet hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

[1.] a. **Organisationens för europeiskt ekonomiskt samarbete rörelsefond.** Organisationen har fattat ett principbeslut angående upprättandet av en permanent rörelsefond. Denna fond kommer att bildas genom tillskott från de enskilda medlemsstaterna, vilka emellertid avses skola behålla full äganderätt till sina respektive bidrag och erhålla kursgaranti för dessa av franska staten. Sveriges andel i rörelsefonden kommer att utgå efter samma bidragsprocent som avgiften till täckandet av organisationens löpande utgifter. Ehuru fondens storlek ännu icke definitivt fastställts torde det svenska bidraget kunna beräknas till cirka 600 000 kronor. Medel för nämnda ändamål torde böra anvisas å tilläggsstat för löpande budgetår under fon- den för förlag till statsverket.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Organisationens för europeiskt ekonomiskt samarbete rörelsefond* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

A. Lewenhaupt.

Kapitalinvesteringar.

Försvarsdepartementet.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, anmäler härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49.

Med förmålan tillika att ärendena under punkterna 4 och 5 vore av den natur att närmare redogörelse för deras innebörd än som av det följande framginge icke borde lämnas till statsrådsprotokollet, varför ytterligare upplysningar borde få inhämtas genom de handlingar, som komme att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, anför chefen för försvarsdepartementet därvid följande.

IV. Försvarets fonder.

A. Försvarets fastighetsfond.

Arméns delfond.

[1.] 3 a. Anordnande av centrala ammunitionsförråd m. m. I skrivelse den 1 september 1948 har *krigsmaterielverket* anfört i huvudsak följande.

Det hade vid skilda tillfällen framkommit, att den av krigsmaterielverket uppgivna behållningen å investeringsanslaget 1941/42 Kb IV 5 Anordnande av centrala ammunitionsförråd m. m., vilket anslag disponerades av verket, icke överensstämde med den behållning som uppgivits av fortifikationsförvaltningen, vilken redovisade anslaget ifråga. Krigsmaterielverket hade därför i april månad 1948 företagit en översyn av anslagets bokförda inkomster och utgifter. Därvid hade framkommit, att sammanlagda inkomstbeloppet för juni månad 1944, 338 110 kronor 68 öre, av försvarets civilförvaltning icke blivit bokfört å den för ändamålet anvisade titeln. Sedan verket i anledning därav i skrivelse till civilförvaltningen hemställt, att beloppet i fråga måtte tillgodoföras rätt titel, hade förvaltningen i skrivelse

till krigsmaterielverket bekräftat, att ifrågavarande inkomstbelopp i stället för att rätteligen tillföras angivna investeringsanslag i den centrala bokföringen tillgodoförts investeringsanslaget 1942/43 Kb IV 5 Ordnande av förläggning å Revingehed. Sistnämnda anslag hade slutredovisats redan budgetåret 1942/43. Genom ifrågavarande felaktiga bokföringsåtgärd hade den för verket disponibla behållningen under investeringsanslaget till anordnande av centrala ammunitionsförråd m. m. minskat med ett belopp av 338 110 kronor 68 öre, som enligt de för förrådet uppgjorda planerna skulle användas för vissa kompletteringsarbeten. Försvarets civilförvaltning hade därför i skrivelse uttalat, att verket borde göra framställning till Kungl. Maj:t om proposition till riksdagen angående nytt anslag å motsvarande belopp.

Krigsmaterielverket har i anledning härav hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte anvisas ett investeringsanslag av 340 000 kronor.

Departementschefen. Det synes mig ofrånkomligt att det för att täcka den genom ifrågavarande felaktiga bokföringsåtgärd minskade behållningen bör anvisas ett nytt anslag för motsvarande ändamål av i avrundat tal 340 000 kronor. Jag föreslår, att dessa medel anvisas såsom särskilt investeringsanslag under arméns delfond av försvarets fastighetsfond å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av centrala ammunitionsförråd m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 340 000 kronor.

[2.] 3 b. **Ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1945:334 anvisade riksdagen (skr. nr 545) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 ett investeringsanslag av 3 100 000 kronor till Ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde. Genom beslut den 11 juni 1948 uppdrog Kungl. Maj:t sedermera åt byggnadsstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med ett av styrelsen ingivet ritningsförslag med anlitande av berörda anslag ombesörja utförandet av en ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde för försvarets civilförvaltning, försvarets sjukvårdsförvaltning och arméförvaltningens tygavdelnings kontrollbyrå.

I skrivelse den 22 november 1948 har *byggnadsstyrelsen* — med erinran att ämbetsbyggnaden kostnadsberäknats efter prisläget hösten 1944 — anför, att den av kristiden betingade allmänna kostnadsstegringen på grund av ökade materialkostnader, arbetslöner och transportkostnader sedan denna tidpunkt uppginge vid nu rådande prisläge till i genomsnitt 29 %, vilket betydde en kostnadsökning av i runt tal 900 000 kronor. Det kunde tänkas, att vissa genom byggnadsarbetets forcerande nödvändiga åtgärder kunde medföra ytterligare kostnadsstegringar utöver angivna belopp. Styrelsen kunde emellertid för närvarande icke bedöma storleken av dessa

eventuella merkostnader, vilka bland annat bleve beroende på väderleksförhållandena under den återstående byggnadstiden. Styrelsen räknade därför tills vidare med att de slutliga kostnaderna kunde begränsas till (3 100 000 + 900 000 =) 4 000 000 kronor. Med hänsyn till den beräknade tidpunkten för byggnadens färdigställande, sommaren 1949, syntes det erforderligt med anslag å tilläggsstat. Styrelsen hemställde, att till täckande av i samband med uppförande av ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde beräknade merkostnader måtte anvisas ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

Departementschefen. De beräknade kostnadsökningarna synas ofrånkomliga, och jag biträder därför framställningen om att ett anslag av ytterligare 900 000 kronor anvisas för ifrågavarande ändamål. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

[3.] 3 c. **Ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet.** För ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet ha hittills anvisats anslag om tillhoppa 20 000 000 kronor.

I skrivelse den 30 oktober 1948 har *fortifikationsförvaltningen* hemställt, att 95 000 kronor måtte anvisas för att anordna bostäder för ekonomipersonal vid etablissementet, samt härutinnan anført i huvudsak följande.

Med skrivelse den 18 januari 1945 hade dåvarande arméns fortifikationsförvaltning ingivit förslag till byggnadsprogram för ordnande av Svea artilleriregementes förläggning å Järvafältet. Programmet hade icke omfattat ordnande av bostäder för ekonomipersonal vid regementet, enär vid detsamma uppgörande förutsatts, att denna personal skulle kunna beredas bostäder genom privat förhyrning i trakten av regementets förläggning.

Chefen för Svea artilleriregemente hade meddelat, att regementet, sedan det med sin huvuddel den 1 november 1946 utflyttat till Risne å Järvafältet, icke kunnat erhålla ekonomibiträden i erforderlig utsträckning. En av orsakerna därtill syntes vara, att arbetssökande kvinnlig personal inom det för kaserneetablissementet naturliga bostadsområdet sökte sig uteslutande till industrien i Sundbyberg. De ekonomibiträden, som nu funnes anställda, vore i huvudsak sådana som arbetat inom matinrättningen vid regementets förläggning vid Valhallavägen i Stockholm. De syntes komma att kvarstå i sina befattningar så länge möjlighet funnes att anordna fria resor för dem mellan regementets etablissement i Stockholm och vid Risne. Så snart kanslihus och förrådsbyggnad för fredstjänst blivit iordningställda, syntes de för personal vid regementet under förläggning vid Risne meddelade särskilda förmånerna komma att upphöra att gälla. Därest vid denna tidpunkt nuvarande läge på arbetsmarknaden och brist på bostäder alltjämt komme att råda, syntes möjlighet att anställa något ekonomibiträde i manskapsköket icke förefinnas. För att undvika en dylik situation borde bostäder för ekonomipersonal anordnas. Detta kunde ske antingen genom att en byggnad med enrumslägenheter uppfördes i anslutning till de tjänstebostäder för

köksföreståndare (husmödrar) m. fl., som vore under uppförande i södra delen av kasernområdet, eller ock genom att å kronan tillhöriga fastigheter uppförda och av enskilda personer ägda byggnader inlöstes och omändrades till dylika bostäder.

Militärbefälhavaren för fjärde militärområdet hade tillstyrkt regementschefens framställning.

I anledning av vad sålunda föreslagits hade fortifikationsförvaltningen låtit verkställa närmare utredning i ärendet. Därvid hade framkommit, att ifrågasvarande byggnader vore i så dåligt skick, att inlösen och iordningställande av desamma till bostäder för ekonomipersonal icke kunde ur ekonomisk synpunkt anses försvarbart. Därtill komme att byggnaderna vore av ägarna uthyrda, att hyresgästerna med hänsyn till hyresregleringslagen icke kunde uppsägas till avflyttning utan att särskild ekonomisk uppgörelse träffades med dem samt att möjligheterna för hyresgästerna att anskaffa andra bostäder syntes vara ytterst små.

Då således ifrågasatt inlösen och iordningställande av omförmälda byggnader icke kunde av förvaltningen förordas och med beaktande av dels att bostäder för ekonomibiträden icke inginge i förenämnda förslag till ordnande av regementets förläggning, dels ock att bostadsfrågan för ekonomibiträden krävde en snar lösning, hade förvaltningen uppgjort preliminärt förslag till nybyggnad för ändamålet. Kostnaderna för genomförandet av förslaget, enligt vilket bostäder komme att beredas för 16 kvinnliga ekonomibiträden, hade beräknats till 95 000 kronor enligt prisläget den 1 januari 1948.

Departementschefen. Såsom av det anförda framgår saknar Svea artilleriregemente å sin förläggning vid Risne för närvarande bostäder för ekonomipersonal. Det har visat sig, att denna omständighet i hög grad försvårar rekryteringen av ifrågasvarande personal. För att lösa bostadsfrågan har föreslagits att en byggnad, kostnadsberäknad till 95 000 kronor och avsedd att bereda bostäder för kvinnliga ekonomibiträden, uppföres inom regementets område. Då ifrågasvarande bostadsbyggnad synes vara av vikt för att regementets mathållning skall kunna ordnas på ett tillfredsställande sätt, anser jag mig böra tillstyrka förslaget. Kostnadsberäkningarna ha icke givit mig anledning till erinran. Med hänsyn till det trängande behovet av ifrågasvarande bostäder synas erforderliga medel böra anvisas å tilläggsstat.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 95 000 kronor.

Marinens delfond.

[4.] 10 a. Vissa markförvärv i Stockholms södra skärgård. I sina anslags-
 äskanden för budgetåret 1949/50 har fortifikationsförvaltningen — under
 åberopande av att chefen för marinen och marinförvaltningen i skrivelse
 till ämbetsverket framhållit önskvärdheten av att kronan förvärvade vissa

till gränserna icke närmare angivna markområden vid Sotinge-Näsudde och Muskö för att förhindra insyn å marinens befintliga och planerade anläggningar i dessa trakter — anmält behov av medel för genomförande av ifrågakvarande markförvärv.

Sedermera har *fortifikationsförvaltningen* i skrivelse den 26 oktober 1948 hemställt, att för ändamålet måtte anvisas ett anslag av 630 000 kronor, varvid ämbetsverket anfört i huvudsak följande.

Undersökningar utförda i samråd med marinen hade givit vid handen, att ett område utmed Hårsfjärden vid Sotinge om cirka 115 hektar samt ett område om 21,8132 hektar å en ö i närheten av Hårsfjärden borde förvärvas. Den främsta anledningen till att förvärv för kronans räkning av området vid Sotinge blivit aktuellt vore att på senaste tiden åtgärder vidtagits för att förbereda exploatering av marken vid Sotinge för bostadsändamål m. m. En eventuell tätbebyggelse å ifrågakvarande område skulle på grund av Hårsfjärdens utnyttjande för flottans fartyg ur militär synpunkt medföra avsevärda olägenheter med hänsyn till dels den ökade risken för obehörig insyn i flottans verksamhet, dels ock den ökade båttrafik, som skulle bliva en följd av tätbebyggelsen och som skulle komma att försvåra skjut- och andra övningar inom Hårsfjärdsområdet. Allteftersom bebyggelsen ökade, bleve dessutom svårigheterna för bevakning mot spionage och sabotagehandlingar beträffande de många viktiga anläggningarna och förråden vid Hårsfjärden allt större. Såsom motivering för förvärv av det andra området finge förvaltningen framhålla, att avståndet mellan detta område och en för flottan planerad anläggning vore endast omkring 200 meter, varför det med hänsyn till bl. a. risk för obehörig insyn och sabotagehandlingar ur militär synpunkt vore nödvändigt, att kronan genom förvärv med äganderätt skaffade sig kontroll över denna del av ön.

Vid bestämmandet av omfattningen av markförvärvet vid Sotinge hade det befunnits önskvärt, att kronan förvärvade strandområdet söder om Bergaområdet t. o. m. Sotinge Näsudde samt holmarna Enstenarna. Häri genom skulle av kronan med äganderätt innehavda strandområden komma att bilda ett ur militär synpunkt värdefullt skydd runt den del av Hårsfjärden, som låge utanför Vitså och Bergaområdet. Vidare hade det till förhindrande av obehörig insyn å eventuellt blivande marina anläggningar utmed områdets strand ansetts lämpligt, att markförvärvet gäves en sådan omfattning inåt land, att de närmast stranden belägna höjderna komme att ingå i förvärvet. Det till förvärv föreslagna området bestode till den del detsamma låge söder om samfällda vägen från Sotinge by till Hårsfjärden av skogsmark. Den del av området som låge mellan denna väg och gränsen mot Näringsbergs gård, vilken inginge i Bergaområdet, utgjordes av åker. I området inginge, förutom större delen av en jordbruksfastighet, vissa skogsskiften och en bebyggd villafastighet. Därjämte låge inom området en av kronan tidigare förvärvad fastighet.

På uppdrag av förvaltningen hade häradsdomaren O. Jacobsson, Tungelsta. och verkställande direktören i Tomt- & Fastighetsaktiebolaget Stockholm med omnejd N. Holmquist, Stockholm, värderat de till förvärv föreslagna markområdena. På grundval av denna värdering och med beaktande av vad fortifikationsförvaltningen inhämtat rörande möjligheterna att förvärva de markområden som erfordrades har fortifikationsförvaltningen beräknat den totala kostnaden för de föreslagna markförvärven till 630 000 kronor.

Departementschefen. Därest ifrågavarande markområden icke nu förvärvas av kronan, synes risk föreligga att stora delar av desamma inom en nära framtid komma att exploateras för bostads- och industriändamål, vilket skulle vara i hög grad betänkligt ur försvarssynpunkt. Jag finner mig därför höra tillstyrka, att medel anvisas för ändamålet. Mot de gjorda anslagsberäkningarna har jag intet att erinra. Enär en snar uppgörelse synes vara för kronan ekonomiskt fördelaktig, torde ärendet böra i detta sammanhang underställas riksdagen. De markområden, rörande vilka uppgörelse ej träffas, torde böra exproprieras.

Under återopnande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa markförvärv i Stockholms södra skärgård* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 630 000 kronor.

Befästningars delfond.

[5.] 17. **Anordnande av vissa drivmedelsförråd.** I skrivelse den 15 oktober 1948 har *fortifikationsförvaltningen*, som i ärendet samrått med chefen för försvarsstaben och riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, hemställt, att ett belopp av 1 000 000 kronor måtte anvisas för påbörjande av en till cirka 3 500 000 kronor kostnadsberäknad fullträffsäker anläggning i Norrland för lagring av bil- och flygbränslen.

Överbefälhavaren har i yttrande samma dag framhållit vikten av att ifrågavarande bergförråd snarast komme till utförande.

Departementschefen. De privata oljeföretagen eftersträva av kostnads-skäl att basera sitt tillförselbehov av flytande bränsle till ifrågavarande del av landet på sjötransport. För att detta i ökad grad skall bliva möjligt erfordras emellertid större cisternkapacitet. Flera oljebolag planera också utbyggnad av sin cisternkapacitet därstädes. I fråga om två företag ha planerna härpå avancerat så långt, att de ansökt om byggnadstillstånd för uppförande av vissa bensincisterner. Den planerade utbyggnaden avser emellertid ovanjordscisterner. Enär en ytterligare utbyggnad av befintliga ovanjordscisterner om möjligt bör undvikas, har riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap undersökt möjligheterna att på annan plats än den av oljeföretagen påtänkta anlägga en bombsäker drivmedelsanläggning, lämplig ur såväl militär som kommersiell synpunkt. Efter verkställda rekognosceringar har också ett visst område befunnits väl lämpat för samtliga berörda parter. Med hänsyn till den stora betydelse för rikets försvarsberedskap, som måste tillmätas förefintligheten av bombsäkra drivmedelsanläggningar med tillräcklig lagringskapacitet, ävensom till det förhållandet, att avsevärda ekonomiska fördelar för statsverket stå att vinna, därest de militära och kommersiella utbyggnadsintressena samordnas, anser jag

mig böra tillstyrka, att ifrågavarande anläggning snarast kommer till utförande. Jag har intet att erinra mot bifall till fortifikationsförvaltningens förslag om anvisande av 1 000 000 kronor för påbörjande av densamma. Återstående medel torde böra anvisas framdeles. Då ärendet är av bråds-kande natur, torde de föreslagna medlen böra anvisas såsom särskilt investeringsanslag å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa drivmedelsförråd* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Magnus T. Möller.

Kapitalinvesteringar.

Kommunikationsdepartementet.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 och anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder.

B. Telegrafverket.

[1.] 8. Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar. Med bifall till Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (statsverkspropositionen, bil. 27, p. 10) anvisade 1948 års riksdag till Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar för budgetåret 1948/49 ett investeringsanslag av 54 750 000 kronor.

Genom beslut den 17 september 1948 har Kungl. Maj:t medgivit, att telegrafstyrelsen må förskottsvis taga i anspråk Telegrafverkets dispositionsanslag för täckande av en å ifrågavarande anslag uppkommen brist per den 30 juni 1948 av 2 369 345 kronor 54 öre, samt föreskrivit, att det i anspråktagna beloppet skall efter ingången av budgetåret 1948/49 återföras till dispositionsanslaget.

I skrivelse den 4 september 1948 anför *telegrafstyrelsen*, att det skedda överskridandet av anslaget till Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar förorsakats av att arbetslöner och materiellpriser stigit avsevärt sedan den tidpunkt på hösten 1947, då anslagsbehovet beräknades. Det senast träffade kollektivavtalet med telegrafverkets linjearbetare

medförde sålunda en betydande ökning av arbetskostnaderna. Vidare ha priserna på bensin, lokalkablar, stolpar och stolpreglar stigit, och omöjligheten att erhålla tillräckliga kvantiteter järntråd har nödvändiggjort övergång i viss utsträckning till dyrare bronstråd. Nu nämnda kostnadsstegringar motsvara per år räknat ett totalt belopp av cirka 6 730 000 kronor, varav cirka 3 100 000 kronor kunna beräknas ha fallit på budgetåret 1947/48. Sistnämnda belopp överstiger anslagsöverskridandet med cirka 730 000 kronor. Under förutsättning att omfattningen av telegrafverkets anläggningsarbeten å ifrågavarande anslag under budgetåret 1948/49 skola bibehållas vid samma omfång som under budgetåret 1947/48 kommer ett tilläggsanslag att erfordras för det löpande budgetåret. Styrelsen anför härom vidare.

Ett belopp av cirka 2 370 000 kronor har förskottsvis tagits i anspråk för arbeten, som utförts under budgetåret 1947/48. Vidare komma redan inträdda stegringar av arbetslöner och materialpriser att öka kostnaderna utöver kostnaderna för budgetåret 1947/48 med (6 730 000 — 3 100 000) 3 630 000 kronor. Till följd av den mycket kraftiga prisstegring å bly och koppar, som ägt rum under de senaste månaderna, måste man räkna med att kostnaderna för lokalkablar under budgetåret 1948/49 komma att ökas med ytterligare cirka 500 000 kronor. Det totala belopp, varmed ifrågavarande anslag skulle behöva ökas, uppgår alltså till (2 370 000 + 3 630 000 + 500 000) 6 500 000 kronor. Då anslagsförbrukningen under budgetåret 1947/48 uppgått till 60 370 000 kronor, skulle — under förutsättning av oförändrat omfång på arbetena — för budgetåret 1948/49 alltså erfordras ett anslag av cirka 66 870 000 kronor.

Det sålunda framräknade behövliga anslagsbeloppet skulle, fortsätter telegrafstyrelsen, egentligen minska med hänsyn till att abonnentökningen under tiden juli—december 1947 varit avsevärt större än som kan beräknas bli fallet under samma tid år 1948. Detta förhållande uppväges emellertid därav, att genomsnittskostnaden för de nya abonnenter, som nu inkopplas, är avsevärt mycket större efter den 1 januari 1948 till följd därav, att de lättnader, som vid denna tidpunkt genomfördes för landsbygdens befolkning genom befrielse från skyldigheten att erlagga inträdesavgifter för huvudledning utanför frikrets, har medfört en ökning av sådana abonnentanläggningar, som kräva anläggandet av särskilt långa ledningar. Styrelsen anser sig med hänsyn härtill icke kunna minska det för budgetåret 1948/49 beräknade behövliga anslagsbeloppet. Då ifrågavarande anslag för budgetåret 1948/49 upptagits till endast 54 750 000 kronor, medan det behövliga anslagsbeloppet under angiven förutsättning skulle uppgå till 66 870 000 kronor, hemställer telegrafstyrelsen, att ett tilläggsanslag av 12 120 000 kronor eller avrundat 12 100 000 kronor anvisas.

Departementschefen. Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, p. 7) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar* å tilläggstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 8 000 000 kronor.

C. Statens järnvägar.

[2.] 27 a. **Nyanskaffning av malmvagnar.** Tidigare denna dag har jag vid anmälan i statsverkspropositionen av förenämnda anslagsfråga (Bil. 27, punkt 15) redogjort för de omständigheter som föranlett anskaffning till statens järnvägar av 500 nya malmvagnar för en beräknad kostnad av 9 500 000 kronor. Av kostnaderna väntas 3 000 000 kronor belasta budgetåret 1948/49 i form av förskottslikvider. Järnvägsstyrelsen har bemyndigats taga i anspråk 1 000 000 kronor av statens järnvägars dispositionsanslag till gäldande av före 1948 års utgång förfallande dylika likvider. Det synes vara ur budgetteknisk synpunkt lämpligt, att hela kostnaden för ifrågavarande nyanskaffning blir redovisad under särskilt anslag. Å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår torde därför böra anvisas 3 000 000 kronor för ändamålet, varav 1 000 000 kronor avses återföras till statens järnvägars dispositionsanslag.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanskaffning av malmvagnar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

D. Statens vattenfallsverk.

[3.] 2. **Ny ångpanna i Västerås ångkraftstation.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (Bil. 27, punkt 19) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ny ångpanna i Västerås ångkraftstation* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

[4.] 3. **Utbyggnad av Västerås ångkraftstation.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (Bil. 27, punkt 19) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbyggnad av Västerås ångkraftstation* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

[5.] 6. **Kraftstation vid Harsprånget.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (Bil. 27, punkt 19) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kraftstation vid Harsprånget* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 3 500 000 kronor.

[6.] 11. **Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde.** Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (Bil. 27, punkt 19) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 5 500 000 kronor.

[7.] **Dygns- och veckoreglering i Gimån m. m.** Till dygns- och veckoreglering i Gimån inom Ljungans vattensystem anvisades för budgetåret 1943/44 ett anslag av 200 000 kronor. Till reglering av Holmsjön och Leringen ha anvisats sammanlagt 7 300 000 kronor. Regleringarna skulle vara till nytta för utnyttjande av Leringsforsens och Torpshammars kraftstationer.

I skrivelse den 1 oktober 1948 har *vattenfallsstyrelsen* hemställt, att förefintlig behållning å anslaget till Leringsforsens kraftstation måtte få användas till erläggande av sådana av vattendomstolen utdömda ersättningar, vilka hänföra sig till styrelsens andra anläggningar och arbeten i Gimån.

Styrelsen meddelar, att de större arbetena i Gimån för närvarande äro avslutade. Nu återstår vattendomstolens utslag beträffande flottning, skogsutdrivning, fiske och dylikt. Styrelsen har tidigare, senast i skrivelse den 27 september 1944, framhållit, att för ersättningar m. m. vissa belopp kunde behövas ur dispositionsanslaget.

Beträffande förefintlig anslagsbehållning för Gimåarbetena har vattenfallsstyrelsen anfört följande:

För Torpshammars kraftstation har hela det anvisade anslaget, 27 950 000 kronor, tagits i anspråk.

För Leringsforsens kraftstation föreligger på ett totalanslag av 3 850 000 kronor ett överskott av 376 900 kronor.

För reglering av Holmsjön och Leringen i Ljungans vattensystem har totalt anvisats 7 300 000 kronor och härav återstå 141 700 kronor.

Slutligen kvarstår anslaget av 200 000 kronor för dygns- och veckoreglering av Gimån i det närmaste oförbrukat.

Sammanlagt uppgå anslagsbehållningarna till 717 400 kronor.

Vattenfallsstyrelsen upplyser, att domstolsutslag avseende ersättningar för fördyrad skogsutdrivning torde komma att meddelas under den närmaste tiden. Ersättningarna skola fördelas på Torpshammars kraftstation, regleringen av Holmsjön och Leringen samt dygns- och veckoregleringen av Gimån, varvid uppdelningen dock i vissa hänseenden är obestämd. Styrelsen anser det önskvärt att samtliga förefintliga anslagsreservationer, inklusive behållningen å anslaget till Leringsforsens kraftstation, få användas för

gäldande av ersättningarna. Förslagsvis överföres den å anslaget till Leringsforsens kraftstation förefintliga reservationen dels till Torpshammars kraftstation, dels till regleringen av Holmsjön och Leringen i sådan omfattning, att de på nämnda anläggningar fallande ersättningarna bli täckta. Återstoden av överskottet vid Leringsforsen överföres till dygns- och veckoregleringen av Gimån. I den mån nu eller framdeles ytterligare belopp erfordras för bekostande av ersättningar och åtgärder, som föreskrivas av vattendomstolen, tagas medel härför ur dispositionsanslaget. Skulle ersättningarna behöva utbetalas, innan riksdagens medgivande till anslagsöverflyttningen erhållits, får erforderligt belopp ur dispositionsanslaget tagas i anspråk temporärt.

Departementschefen. Jag har icke något att erinra mot att de i anledning av arbetena i Gimån uppkomna ersättningarna för skogsutdrivning m. m., vilka vattendomstolen väntas utdöma, så långt det är möjligt gäldas genom ianspråktagande av förefintlig behållning å anslaget till Leringsforsens kraftstation. Riksdagens bemyndigande för denna disposition av behållningen torde böra inhämtas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att förefintlig anslagsreservation för Leringsforsens kraftstation må användas för erläggande av ersättningar, utdömda av vattendomstolen, vilka hänföra sig till styrelsens andra anläggningar och arbeten i Gimån.

[8.] 12. **Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (Bil. 27, punkt 19) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

II. Luftfartsfonden.

[9.] a. **Markförvärv.** I skrivelse den 18 september 1948 har *luftfartsstyrelsen* anmält, att markbehovet för storflygplatsen på grund av ändrade banlägen blivit väsentligt större än vad ursprungligen beräknats. Sedan den av Kungl. Maj:t tillsatta värderings- och förhandlingsnämnden verkställt preliminär värdering av de områden, som återstå att inlösa, har styrelsen funnit, att utöver kvarstående reservation av 657 000 kronor erfordras ett belopp av 1 000 000 kronor för markförvärv under innevarande budgetår. Härutöver komma ytterligare 1 000 000 kronor att behöva tagas i anspråk för markförvärv under budgetåret 1949/50.

Departementschefen. Vid anmälan tidigare i dag av luftfartsstyrelsens petita har jag tillstyrkt, att det för nästa budgetår begärda anslaget äskas av riksdagen. Med tillstyrkande jämväl av styrelsens tilläggsstatsäskande hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Markförvärv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[10.] 6. **Ämbetsbyggnad för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och luftfartsstyrelsen.** Till uppförande av en ämbetsbyggnad för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och luftfartsstyrelsen vid Västerbron i Stockholm har riksdagen för budgetåren 1945/46, 1946/47 och 1948/49 anvisat sammanlagt 6 200 000 kronor.

I skrivelse den 22 november 1948 har *byggnadsstyrelsen* hemställt, att ett anslag av 390 000 kronor måtte anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår för fullföljande av ifrågasatt byggnadsföretag. Anslaget skulle användas för att täcka viss kostnadsstegring samt för att möjliggöra utvidgning av det ursprungliga byggnadsprogrammet genom inredning till tjänstelokaler av vissa vindsutrymmen och uppförande i anslutning till ämbetsbyggnaden av en garagebyggnad.

Byggnadsstyrelsen erinrar inledningsvis, att styrelsen i skrivelse den 15 september 1947 anmält, att det med hänsyn till ett sannolikt fortskridande av dittills inträffade kostnadsstegringar och till eventuella rubbningar i arbetsplanen borde förutsättas behov av ytterligare tillägg utöver den av kristiden förorsakade allmänna kostnadsstegring av 800 000 kronor, vilken i nämnda skrivelse redovisats.

Byggnadsstyrelsen anmäler nu, att den hösten 1947 uppskattade kostnadsökningen kommer att i viss grad överskridas. Den allmänna stegringen av kostnaderna för material, arbete och transporter utgör ytterligare ca 4 %. Den 1 april 1948, från vilken tidpunkt nyssnämnda kostnadsstegring i huvudsak skall räknas, hade av den beräknade slutkostnaden för byggnadsföretaget endast omkring en fjärdedel tagits i anspråk. För återstående tre fjärdedelar av totalkostnaden utgör den ytterligare kostnadsstegringen på grund av kristiden, räknat efter 4 %, i runt tal 200 000 kronor.

I samband med byggnadens uppförande har en vindsvåning inretts till tjänsterum. Härigenom har behovet av ytterligare tjänstelokaler på ett relativt billigt sätt kunnat tillgodoses. Merkostnaden härför uppgår till ca 80 000 kronor.

I det ursprungliga förslaget var utrymme beräknat jämväl för åtta garageplatser. Emellertid ifrågasattes våren 1948, att en del av ämbetsbyggnaden för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skulle ianspråktagas för vissa kom-

missioner, som behövde ökade och samlade lokaler. De slutliga övervägandena i denna fråga ledde till det resultatet, att i stället vägförvaltningen för Stockholms län samt del av bränslekommissionen skulle genom nämnda utökningar samt vissa jämkningar i de tidigare planerna beredas utrymme i nybyggnaden. Därvid togos även ifrågakvarande utrymmen, som voro avsedda för garageplatser, i anspråk för tjänstelokaler. Sedermera har från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och luftfartsstyrelsen framställts krav på ersättning för dessa garageutrymmen jämte ytterligare 3 garageplatser. Byggnadsstyrelsen har därvid ifrågasatt om icke erforderliga platser — 11 st. — skulle kunna utvinnas genom förhyrning i första hand inom en i närheten av ämbetsbyggnaden belägen byggnad för Bergengrens bilgarage. En undersökning har emellertid givit vid handen, att därest det av ämbetsverken begärda antalet garageplatser förhyrdes i nämnda garagebyggnad detta skulle medföra en årlig kostnad av minst 8 600 kronor. Uppförande av ett garage så planerat att det framdeles skulle kunna påbyggas för utvinnande av ytterligare tjänstelokaler och förlagt på den för de båda ämbetsverken avsedda tomten har kostnadsberäknats till 110 000 kronor. Å upprättade ritningar har även åskådliggjorts den framtida utökning av ämbetsbyggnaden, som kan erhållas genom nyssnämnda påbyggnad av garagebyggnaden.

Styrelsen beräknar sålunda att, därest Kungl. Maj:t finner att ifrågakvarande garage bör utföras, en sammanlagd kostnadsökning av (200 000 + 80 000 + 110 000) 390 000 kronor kommer att uppstå och att byggnadsföretaget skall kunna slutföras för en kostnad av 6 590 000 kronor. I enlighet med fastställd arbetsplan beräknas byggnadsföretaget vara i huvudsak färdigställt under innevarande budgetår, varför erforderligt tilläggsanslag synes böra anvisas å tilläggsstat för budgetåret 1948/49.

Departementschefen. Byggnadsstyrelsen har äskat ett anslag av 390 000 kronor för slutförande under innevarande budgetår av arbetet å ämbetsbyggnaden för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och luftfartsstyrelsen. Av de begärda medlen belöpa 200 000 kronor på kostnadsstegringar, uppkomna i huvudsak efter den 1 april 1948, och 80 000 kronor på inredning till tjänstelokaler av vissa vindsutrymmen i byggnaden. Jag har icke något att erinra mot att medel till täckande av de uppkomna kostnadsstegringarna beräknas i detta sammanhang, och förordar, att det för ändamålet äskade beloppet anvisas. Då den allmänna bristen på förvaltningslokaler fortfarande är betydande, anser jag den nu uppkomna möjligheten att för en jämförelsevis liten merkostnad förbättra tillgången på dylika lokaler böra tillvaratagas. Jag tillstyrker därför, att de angivna vindsutrymmena iordningställas såsom tjänstelokaler. Mot kostnadsberäkningen har jag icke något att erinra.

Förslaget om uppförande av en särskild garagebyggnad för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och luftfartsstyrelsens behov anser jag mig för närvarande ej böra biträda.

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ämbetsbyggnad för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och luftfartsstyrelsen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 280 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gösta Kahm.

Bilaga 15.

Kapitalinvesteringar.***Ecklesiastikdepartementet.***

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne, anmäler härefter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[1.] 22 a. **Nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet.** Till detta ändamål ha för budgetåren 1941/45 anvisats statsanslag av tillhoppa 2 535 000 kronor. I skrivelse den 30 augusti 1948 har *byggnadsstyrelsen* gjort framställning om anvisande å tilläggsstat för innevarande budgetår av ett investeringsanslag å 40 000 kronor för bestridande av vissa beräknade merkostnader för gymnastiska centralinstitutets nybyggnad. Dessa merkostnader betingades av att planeringsarbetena för området icke helt kunnat utföras i samband med nybyggnadernas uppförande, enär byggnadstillstånd icke lämnats för rivning av två å området belägna ridhusbyggnader med stall m. m. Sedan byggnadstillstånd erhållits genom beslut den 30 juni 1944 och den 19 november 1947, hade rivningsarbetet avslutats i början av år 1948. Byggnadsstyrelsen stode nu i begrepp att påbörja iordningställandet av ifrågakvarande område.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att medel, 40 000 kronor, nu i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag äskas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår till bestridande av ifrågakvarande beräknade merkostnader för planering av området för institutets nybyggnad. Anslaget bör upp-

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

föras under förut angivna rubrik. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 40 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Inga Bäcklin.

Bilaga 16.

Kapitalinvesteringar.**Jordbruksdepartementet.**

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[1.] 23 a. Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. Under anslagstiteln Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan har å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisats ett investeringsanslag av 1 695 600 kronor, varav för uppförande av ny ekonomibyggnad vid Flahults försöksgård avsetts 174 000 kronor.

I skrivelse den 5 augusti 1948 har *styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49 måtte anvisas ytterligare 69 500 kronor för uppförande av nämnda byggnad. Såsom motivering för sin framställning har styrelsen främst hänvisat till den betydande prisstegring å byggnadsarbetet, som inträtt sedan medel anvisades för ändamålet. Lägsta anbudet uppginge sålunda till 227 000 kronor, till vilket belopp måste läggas kostnader för ritningar och kontroll. Styrelsen hade i anledning härav övervägt möjligheterna att förenkla byggnadsprogrammet. Enligt därvid gjorda beräkningar skulle för en kostnad av 198 500 kronor kunna uppföras en byggnad, som vore användbar för sitt ändamål. I detta reducerade program, för vars genomförande skulle erfordras ett tilläggsanslag å 24 500 kronor, hade uteslutits vissa inredningsdetaljer, för vilka medel ursprungligen beräknats. Det vore emellertid mycket angeläget, att även de uteslutna detaljerna kunde få ut-

föras snarast möjligt, då de verksamt skulle bidra till att nedbringa försöksgårdens arbetskostnader och till att rationalisera driften. Styrelsen hemställde därför att utöver förenämnda belopp å 24 500 kronor måtte anvisas 7 000 kronor till rotfruktsficka, 2 900 kronor till fägata, 5 650 kronor till urinbrunn, 3 250 kronor till fem stycken stavsilor, 5 780 kronor till spannmålstork, 720 kronor till monteringsarbeten för denna tork och elevatorer jämte fraktkostnader, 1 000 kronor till elevatorgrop, 1 800 kronor till rum för potatisensilering samt 4 850 kronor till viss inredning av skulle och magasin. Utöver dessa medel, vilka erfordrades för utförande av de i det ursprungliga programmet inräknade detaljerna, borde beräknas 5 000 kronor till anordning för automatisk utgödsling, 3 000 kronor till upptagande av ny väg förbi byggnaden samt 4 000 kronor till oförutsedda kostnader. Då kostnaderna för samtliga nu nämnda detaljer sålunda uppginge till omkring 45 000 kronor, skulle det ökade medelsbehovet för uppförandet av ifrågasvarande byggnad uppgå till $(24\,500 + 45\,000 =)$ 69 500 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 6 september 1948 ifrågasatt, om icke utförandet av de i framställningen angivna inredningsdetaljerna skulle kunna uppskjutas tills vidare.

Departementschefen. Då jag anser det önskvärt, att den ifrågasvarande ekonomibygnaden vid Flahults försöksgård trots inträdd prisstegring i huvudsak utföres i enhetlighet med det ursprungligen uppgjorda programmet, vill jag förorda, att ytterligare medel anvisas för ändamålet. Vissa av de i högskolestyrelsens framställning närmare angivna detaljerna torde dock utan större olägenhet kunna uteslutas. Sålunda anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka, att medel anvisas för fägata, spannmålstork samt monteringsarbeten för spannmålstork och elevatorer m. m. Det belopp, som styrelsen äskat för vissa inredningsdetaljer, skulle därigenom kunna ned sättas till i runt tal 35 500 kronor. Då jag i övrigt icke har något att invända mot styrelsens framställning, skulle för ändamålet behöva å tilläggsstat anvisas ett belopp av $(24\,500 + 35\,500 =)$ 60 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 kronor.

V. Statens utlåningsfonder.

[2.] 8. *Lånefonden för insamling av skogsfrö.* Å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisades å kapitalbudgeten under fonden för förlag till statsverket ett investeringsanslag av 500 000 kronor till förlagskapital för insamling av frö till skogsodling. Jämlikt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts brev till statskontoret den 25 januari 1946 må från anslaget lån be-

viljas skogsvårdsstyrelse för dels inköp eller insamling samt transport av barrträdkott, ollon och lövträdsfrö, dels förvaring och klängning av kott, dels ock lagring av frö och ollon. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1948 medgivit, att anslaget jämväl under innevarande budgetår må disponeras för det med anslaget avsedda ändamålet.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1949/50 måtte anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor till ifrågakvarande ändamål. Sedermera har emellertid styrelsen i skrivelse den 10 december 1948 föreslagit, att det sålunda äskade beloppet skulle anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Till motivering för sitt anslagsäskande har styrelsen anfört följande.

Enligt vad som framkommit är tillgången på skogsfrö ovanligt god innevarande säsong i södra Sverige. Då goda fröår endast återkomma med tämligen långa mellanrum, är det synnerligen angeläget, att alla möjligheter att under dylika år insamla frö för skogsvårdsstyrelsernas alltmer ökade behov tillvaratagas. I enlighet härmed ha åtskilliga skogsvårdsstyrelser hos skogsstyrelsen anmält behov av lån till betydande belopp från 1945/46 års anslag till förlagsmedel för att finansiera en utvidgad fröinsamlingsverksamhet innevarande budgetår. Framställningar ha sålunda inkommit från skogsvårdsstyrelserna i Jönköpings, Kronobergs, Kalmar norra och Älvsborgs län om lån å tillhoppa i runt tal 250 000 kronor och liknande framställningar från andra skogsvårdsstyrelser äro att förvänta. Enär det disponibla beloppet under nyssnämnda anslag endast uppgår till 58 000 kronor, kan det aktuella lånebehovet icke tillgodoses utan att ytterligare förlagsmedel ställas till förfogande. Då det får anses vara av stor betydelse, att skogsvårdsstyrelserna erhålla erforderligt ekonomiskt tillskott för tillvaratagande av årets goda fröskörd, torde ökat förlagskapital böra ställas till förfogande redan för innevarande budgetår.

Departementschefen. En förutsättning för att skogsvårdsstyrelserna skola kunna bedriva och främja skogsodling i önskvärd omfattning är givetvis att styrelserna ha tillräcklig tillgång till skogsfrö. Under senare år ha styrelserna haft möjligheter att insamla och lagra dylikt frö genom att lån för detta ändamål kunnat erhållas från förut omförmälda anslag. Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har anslaget numera så gott som helt tagits i anspråk. Jag anser det emellertid önskvärt, att styrelsen även i fortsättningen skola kunna erhålla statlig hjälp att finansiera den insamling och lagring av skogsfrö, som bör ske under goda fröår. Den lämpligaste formen härför är enligt min mening, att en särskild statlig utlåningsfond, benämnd Lånefonden för insamling av skogsfrö, inrättas för ändamålet. Då enligt vad skogsstyrelsen framhållit år 1948 i vissa delar av landet var ett ovanligt gott fröår, synes fonden böra inrättas redan under löpande budgetår. Till fonden torde å tilläggsstat för nämnda budgetår böra anvisas ett kapitaltillskott å 500 000 kronor.

Den av mig nu föreslagna utlåningsfonden bör stå under statskontorets förvaltning. Beslut em utlämnande av lån torde däremot få meddelas av skogsstyrelsen. Från fonden bör lån kunna lämnas skogsvårdsstyrelse för i huvudsak samma ändamål som avsetts med nyssberörda anslag. Lånen

böra löpa utan ränta och böra vidare amorteras med lika belopp årligen under en tid av högst tio år efter utgången av det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats. Såsom säkerhet för återbetalningen bör fordras en av statskontoret godkänd förbindelse att återbetala lånet i föreskriven ordning. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda för ifrågavarande låneverksamhet erforderliga bestämmelser.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lånefonden för insamling av skogsfrö* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

[3.] 1 a. **Förlagslån åt hushållningssällskap.** Hushållningssällskapens verksamhets- och räkenskapsår sammanfaller med kalenderåret. Enligt kungörelsen den 5 december 1947 (nr 929) angående statsbidrag till avlöande av vissa befattningshavare hos hushållningssällskap, m. m. äger hushållningssällskap för varje kalenderår i juli månad utbetomma 75 procent av de beräknade avlöningskostnaderna för året. Återstoden utbetalas först efter årets slut. Jämlikt kungörelsen samma dag (nr 928) angående fördelning av anslagsmedel till bestridande av hushållningssällskapens omkostnader utbetalas likaså statsbidrag till täckande av sagda kostnader för varje kalenderår i juli månad. Statsanslag till särskilda ändamål, såsom till åtgärder på undervisningens och husdjursskötselns område, förskottas såsom regel av hushållningssällskapen, som äga lyfta beviljade medel först sedan redogörelse avgivits för de åtgärder, som vidtagits på berörda områden under verksamhetsåret.

Med skrivelse den 25 augusti 1948 har lantbruksstyrelsen överlämnat en den 25 maj samma år dagtecknad framställning från *Blekinge läns hushållningssällskap* om att ett förlagskapital å 100 000 kronor måtte ställas till förfogande för sällskapets verksamhet. Till stöd för sin framställning har sällskapet anført i huvudsak följande.

Sedan lång tid tillbaka har Blekinge läns hushållningssällskap haft avsevärda ekonomiska svårigheter. På grund av att rådande kristid väsentligt stegrat omkostnaderna för den av sällskapet bedrivna verksamheten ha sällskapets utgifter sedan år 1939 årligen betydligt överstigit inkomsterna. Under perioden 1939—1947 uppgår sålunda det sammanlagda driftunderskottet till över 165 000 kronor. Detta underskott har täckts genom anlitanande av sällskapets egna fonder och för dess allmänna verksamhet tillgängliga kapitalmedel, vilka härigenom nästan helt förbrukats. Den 31 december 1947 uppgick sällskapets disponibla kapital till allenast ca 22 000 kronor.

Till följd av att kapitalmedel måst tagas i anspråk för att täcka kostnaderna för den årliga verksamheten, innehar sällskapet ej längre erforderligt rörelsekapital. Sällskapet har därför varit nödsakat att i avvaktan på utbetalandet av anvisade anslag i viss omfattning som rörelsekapital disponera

för inre rationalisering lyftade men ej utlämnade statsbidrag. Då sällskapets verksamhet på den inre rationaliseringens område nu skall upphöra och slutredovisning av nämnda bidragsmedel med anledning därav skall verkställas, kvarstår ej längre möjligheten att med dessa medel förskottera löpande utgifter.

Med hänsyn till gällande bestämmelser om utbetalning av till hushållningssällskapets verksamhet anvisade statsmedel måste sällskapet årligen förskottera en betydande del av de kostnader för verksamhetens upprätthållande, som skola bestridas med statsbidrag. Det kapitalbelopp, som erfordras för detta ändamål beräknas uppgå till minst 140 000 kronor.

Då sällskapets verksamhet helt står i det allmännas tjänst och handhaves enligt av statsmakterna utfärdade riktlinjer och bestämmelser, anser sällskapet sig icke vilja eller böra i enskild kreditinrättning upplåna det ytterligare förlagskapital, å i runt tal 100 000 kronor, som erfordras för verksamhetens upprätthållande. Sällskapet hemställer därför att Kungl. Maj:t måtte ställa detta för verksamheten erforderliga förlagskapital till sällskapets förfogande.

Lantbruksstyrelsen har i sin skrivelse hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår måtte anvisas ett investeringsanslag å 1 000 000 kronor till förlagslån till hushållningssällskap. Styrelsen har härvid anfört huvudsakligen följande.

Bestämmelserna om utbetalning av statsbidrag till hushållningssällskapets verksamhet medföra, att sällskapets tillgång på likvida medel under första hälften av förvaltningsåret, i synnerhet mot slutet av detsamma, blir starkt begränsad. Hushållningssällskapen ha under den tid, de omhändertäffat förmedlingen av lån och bidrag utav statsmedel till åtgärder avseende inre rationalisering inom jordbruket, förfogat över ökade medelstillgångar, och då ifrågavarande medel i huvudsak varit likvida ha berörda svårigheter i fråga om tillgången på rörelsekapital varit mindre kännbara. Sedan den övervägande delen av ifrågavarande låne- och bidragsförmedling från och med innevarande budgetår överflyttats till lantbruksnämnderna, har frågan om hushållningssällskapets tillgång på rörelsekapital kommit i ett förändrat läge. Så har i synnerhet varit förhållandet inom de hushållningssällskap, vilkas ekonomiska ställning redan tidigare varit ansträngd.

Enligt av styrelsen inhämtade uppgifter torde behov av förlagskapital kunna förväntas uppkomma, förutom för Blekinge läns hushållningssällskap, jämväl för Kalmar läns norra, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens läns hushållningssällskap. Därutöver torde möjligen behov uppkomma inom andra hushållningssällskaps områden. Möjligheter torde dock föreligga att beträffande övriga sällskap i huvudsak tillgodose behovet av likvida medel i annan ordning.

Då sällskapets likviditetssvårigheter stå i nära samband med den av statsmakterna beslutade omorganisationen av hushållningssällskapen, finner lantbruksstyrelsen visst fog förefinnas för att staten i en eller annan form lämnar sin medverkan till att avhjälpa sällskapets svårigheter i förevarande avseende.

Då den i framställningen från Blekinge läns hushållningssällskap angivna utvägen synes kunna ifrågakomma, vill lantbruksstyrelsen förorda, att medel anvisas för ändamålet. Det medelsbehov, som kan tänkas uppkomma, torde böra beräknas till 1 000 000 kronor. Fördelningen av detta belopp på de olika hushållningssällskapen synes böra ankomma på lantbruksstyrelsen. Lantbruksstyrelsen finner för sin del icke anledning till erinran mot att nu

ifrågavarande medel ställas till vederbörande hushållningssällskaps förfogande såsom räntefria lån. Amorteringsskyldighet synes däremot böra föreskrivas såsom villkor för erhållande av lån, när berörda hushållningssällskap måhända eljest icke utan fog kunna anses komma att intaga en alltför utpräglad förmånsställning gentemot övriga hushållningssällskap. Styrelsen vill på grund härav föreslå, att beviljade förlagslån amorteras med lika årliga belopp under tio år.

Med hänsyn till att sällskapens behov av förlagsmedel särskilt kommer att framträda under första hälften av förvaltningsåret synes det erforderligt, att nu ifrågavarande medelsanvisning sker å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49.

Statskontoret har i remissutlåtande den 7 oktober 1948 framhållit, att hushållningssällskapens svårigheter i förevarande avseende knappast kunde bringas att varaktigt upphöra med mindre deras redovisningsår omlades från kalenderår till budgetår. En sådan omläggning skulle emellertid med hänsyn till de därmed förbundna svårigheterna kräva en särskild utredning. Ämbetsverket har föreslagit, att en dylik utredning skulle igångsättas. Under övergångstiden borde den prekära situationen, som uppstått för en del hushållningssällskap, lämpligen bemästras på det av lantbruksstyrelsen föreslagna sättet.

Departementschefen. Såsom framgår av det förut anförda ha vissa hushållningssällskap likviditetssvårigheter. Delvis beror detta på den föregående år genomförda omorganisationen av verksamheten för jordbrukets inre rationalisering, delvis även på gällande ordning för utbetalande av statsbidrag till sällskapen. Då dessa svårigheter uppenbarligen kunna medföra betydande olägenheter för sällskapen, synes det böra övervägas, vilka åtgärder, som från statsmakternas sida kunna vidtagas för att avhjälpa desamma.

I sådant syfte har statskontoret föreslagit, att hushållningssällskapens verksamhets- och räkenskapsår skulle omläggas från kalender- till budgetår. Jag torde emellertid få erinra om, att denna fråga prövades i samband med sällskapens omorganisation, men att en dylik omläggning då icke ansågs böra genomföras. Med hänsyn härtill torde en sådan åtgärd icke heller nu böra övervägas.

I stället vill jag förorda det av Blekinge läns hushållningssällskap framförda och av såväl lantbruksstyrelsen som statskontoret biträdda förslaget, vilket synes erbjuda en tillfredsställande lösning av förevarande spörsmål. Jag vill sålunda föreslå, att å kapitalbudgeten under fonden för förlag till statsverket anvisas ett särskilt anslag för utlämnande av förlagslån till hushållningssällskap. Anslaget, som bör anvisas redan för löpande budgetår, torde böra upptagas till det av lantbruksstyrelsen föreslagna beloppet, 1 000 000 kronor. Lånen synas böra vara räntefria men böra amorteras med lika stora årliga belopp under viss tid, förlagsvis tio år. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande låneverksamheten.

Under åberopande av det anförda hemställer jag sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlagslån åt hushållningssällskap* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Grass.

Kapitalinvesteringar.

Handelsdepartementet.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under handelsdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

V. Statens utlåningsfonder.

[1.] 9. Lotsverkets båtlånefond. Under hänvisning till vad jag anført i årets statsverksproposition under kapitalbudgeten, statens utlåningsfonder (bil. 31, s. 1—3), hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverkets båtlånefond* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

[2.] 2. Ytterligare utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m. Under hänvisning till vad jag anført i årets statsverksproposition under kapitalbudgeten, fonden för förlag till statsverket (bil. 31, s. 3—7), hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Ytterligare utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m.* å tilläggsstat II till rikssta-

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

ten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 270 000 kronor;

b) medgiva att det för budgetåret 1948/49 anvisade investeringsanslaget till Ytterligare utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m. må anlitas för att bestrida kostnaderna för av mig tillstyrkt inredning och utrustning av byggnader vid Adakfältet.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl Gustaf Gyllenhaal.

Kapitalinvesteringar.

Inrikesdepartementet.

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg, anmäler härefter under inrikesdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[1.] 31. Anordnande av lokaler för centrallaboratoriet vid akademiska sjukhuset i Uppsala. Medicinska fakulteten vid Uppsala universitet har gjort framställning om anvisande av ett anslag å 107 500 kronor för inredning av lokaler för akademiska sjukhusets centrallaboratorium i den s. k. bostadspaviljongen vid sjukhuset, varvid förutsatts, att Uppsala läns landsting för ändamålet skulle anvisa samma belopp. Fakulteten har åberopat två framställningar från *laboratorn i klinisk kemi, tillika överläkaren vid centrallaboratoriet A. Grönwall*, som anfört bl. a. följande:

Centrallaboratoriet vid akademiska sjukhuset i Uppsala utgöres av det tidigare medicinska klinisklaboratoriet samt två rum i medicinska klinikens byggnad i våningen 3 trappor upp. Den samlade golvytan av dessa utrymmen är 253 m², vari inberäknas utrymmen för elektrokardiografi och blodgivarcentral. Dessa utrymmen voro redan vid laboratoriets tillkomst år 1944 alldeles otillräckliga och omoderna. Arrangemanget betraktades därför från början som ett provisorium, och man räknade med att ett nytt laboratorium skyndsamt skulle förverkligas inom ramen för generalplanen för sjukhuset. Så har emellertid icke blivit fallet, utan man får fastmera räkna med att detta kommer att taga avsevärd tid.

Centrallaboratoriet har således i fyra år varit förlagt till provisoriska lokaler, som från början varit små och otidsenliga. Tillkomsten av laborato-

riet har emellertid medfört ständigt ökade önskemål om samarbete mellan laboratoriet och klinikerna. I största möjliga utsträckning ha dessa tillmötesgått, men resursernas begränsning utgöra ett hinder både för samarbetets utveckling och för den vetenskapliga verksamheten vid laboratoriet.

På den nyssnämnda ytan av 253 m² arbeta sammanlagt 26 personer. Större personal kan icke sammanföras i ett laboratorium av denna storlek, då plats också måste beräknas för laboratoriebänkar, diskutrymmen, diverse möbler, apparatur och icke minst patienter. Som mera grälla missförhållanden kan nämnas, att laboratoriet icke disponerar någon toilett för tagande och uppsamlade av urinprov, ett förhållande, som förorsakar stora olägenheter för patienterna och åstadkommer stor vantrivsel för personalen. De s. k. clearanceundersökningarna, som fordra upprepade venpunktioner, tagande av regelbundna urinprov samt ibland sköljning av urinblåsan, kunna blott utföras å expeditionen, som då måste utrymmas. Denna expedition tjänar f. ö. även som vågrum, kemikalieförråd och mörkrum för fotometrar. F. n. är det omöjligt att utföra t. ex. clearanceanalyserna så snabbt som vore önskvärt. I stället måste patienterna sättas upp på väntelistor. På grund av utrymmesskäl måste vissa analyser göras på andra laboratorier och svaren från dessa dröja ofta avsevärd tid. Båda de senare omständigheterna bidra till en onödigt förlängning av vårdtiden.

Laboratoriernas placering är sådan, att de delvis ligga inom sjukavdelningen nr 21 och intill byggnadens centrala trafikpunkt, som består av trappuppgång och byggnadens enda hiss. Det utgör en uppenbar fara för patienterna, att laboratorierna, i vilka det förvaras betydande mängder av eldfarliga kemikalier, och där arbetet ingalunda är helt riskfritt ur brandsynpunkt, ha denna placering. Detta har också föranlett ett ingripande från brandinspektionen och brandchefen i Uppsala, som begärt vissa omedelbara förändringar inom laboratoriet samt yrkat på dettas snara förflyttning till ändamålsenliga lokaler.

Med anledning härav har frågan om laboratoriets förflyttning till andra lokaler blivit allt mera aktuell och tagits upp till närmare övervägande. Flera olika alternativ ha prövats, varvid en förflyttning av laboratoriet till den s. k. bostadspaviljongen visat sig vara det enda genomförbara alternativet. En sådan förflyttning kan icke rubriceras som en på samma sätt idealisk lösning som ett tidigare utarbetat preliminärt förslag inom ramen för generalplanen. Den utförda utredningen har emellertid visat, att det nu aktuella förslaget har mycket stora fördelar, väl uppvägende de nackdelar, som äro en naturlig följd av den provisoriska karaktären.

Golvytan i bostadspaviljongen är f. n. cirka 670 m² och kan utvidgas till 750 m². Härtill kommer vinden, som erbjuder mycket goda expansionsmöjligheter. Detta är visserligen knappast hälften av det i generalplanen upptagna utrymmet. Det bör emellertid observeras, att det senare förslaget även inkluderar ett fullständigt laboratorium för medicinska kliniken och stora utrymmen för elektrokardiografi med en sammanlagd golvyta av 420 m². Vid en förläggning till bostadspaviljongen måste dessa verksamhetsgrenar till största delen kvarstanna i medicinska kliniken i nuvarande lokaler. Generalplanen upptar också undervisningslaboratorium samt lokaler för laboratoriets expansion på längre sikt. Med hänsyn härtill synes det nu aktuella förslaget erbjuda acceptabla utrymmen, särskilt då det måste ha viss karaktär av provisorium. Olägenheten med avståndet till medicinska kliniken innebär visserligen ökade transporter för proven. Detta kompenseras emellertid i det närmaste av att avstånden till övriga kliniker minskas. Det kan tänkas, att en del patienter icke kunna transporteras till laboratoriet. Dessa fall äro relativt få, och då kan personal från laboratoriet utföra provtag-

ning på avdelningen. En annan möjlighet är, att prov t. ex. för clearanceundersökning å icke transportabla patienter från medicinska kliniken tages på blodgivarcentralen, vilken tillsammans med den där tjänstgörande sköterskan kan fungera som förbindelselänk mellan laboratoriet och medicinska kliniken.

Kostnaderna för anordnandet av det nya centrallaboratoriet ha beräknats till 215 000 kronor.

Det större akademiska konsistoriet och universitetskanslern ha hemställt om bifall till fakultetens framställning. Kanslern har för sin del ansett förslaget godtagbart under för handen varande omständigheter. Kanslern har vidare meddelat, att åtgärder vidtagits för att bereda den personal, som nu disponerade lägenheter i bostadspaviljongen, bostad på annat håll.

Byggnadsstyrelsen har — med överlämnande av samtliga handlingar i ärendet — anfört följande:

I samråd med berörda myndigheter och institutioner pågår inom byggnadsstyrelsen en utredning angående generalplan för akademiska sjukhuset i Uppsala.

För att sjukhusanläggningen skall kunna fylla sina uppgifter under den tid, som återstår, innan generalplanen för sjukhusets utbyggnad kan komma att realiseras, synes det nödvändigt att snarast möjligt genomföra vissa provisoriska åtgärder. I första hand erfordras sålunda nya lokaler för sjukhusets centrallaboratorium samt röntgenavdelningar.

De nuvarande laboratorielokalerna, vilka äro förlagda till den centrala delen av byggnaden för den medicinska avdelningen, äro synnerligen otillfredsställande och otillräckliga för sitt ändamål. Vidare innebär laboratoriets belägenhet i förening med dess nuvarande utformning, i händelse av brand med åtföljande omedelbar risk för explosion, uppenbar fara för personal och patienter. Då ett genomförande av sjukhusets utbyggnad i enlighet med den blivande generalplanen under nuvarande förhållanden måste bli en fråga på längre sikt, synes det nu föreliggande förslaget till inredande av lokaler för laboratoriet i den s. k. bostadspaviljongen vid sjukhuset utgöra ett godtagbart provisorium. De sålunda tänkta laboratorielokalerna torde, såvitt av hittills verkställd utredning framgår, även i framtiden kunna utnyttjas för visst laboratorieändamål inom generalplanens ram.

Det föreliggande förslaget har tillkommit i samband med arbetet med nyssnämnda generalplan för sjukhusets utbyggande och har byggnadsstyrelsen intet att erinra emot den uppgivna kostnaden för företagens genomförande, 215 000 kronor, av vilket belopp Uppsala läns landsting redan beviljat hälften eller 107 500 kronor. I beloppet ingå icke kostnader för erforderlig steriliseringsanläggning eller övriga lösa inventarier.

Departementschefen. Centrallaboratoriet vid akademiska sjukhuset i Uppsala lider sedan flera år av stark trångboddhet, vilket i hög grad försvårar laboratoriets möjligheter att fullgöra sina uppgifter i sjukvårdens och forskningens tjänst. Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen medför också laboratoriet, vari förvaras betydande mängder elfarliga kemikalier, genom sitt nuvarande läge inom medicinska klinikbyggnaden en direkt fara för patienter och personal. Med hänsyn härtill och då, såsom byggnadsstyrelsen framhållit, ett genomförande av sjukhusets utbyggnad i enlighet med en blivande generalplan i nu rådande läge måste antagas bli en

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

fråga på längre sikt, är jag för egen del beredd att förorda en provisorisk lösning av laboratoriets lokalfråga i enlighet med det nu framlagda förslaget. Jag tillstyrker sålunda, att för detta ändamål den s. k. bostadspaviljongen vid sjukhuset tages i anspråk. Mot den beräknade totalkostnaden för de härför erforderliga arbetena, 215 000 kronor, av vilket belopp Uppsala läns landsting redan beviljat hälften eller 107 500 kronor, har jag intet att erinra. Det erforderliga statsanslaget uppgår alltså till 107 500 kronor, vilket belopp torde böra anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av lokaler för centrallaboratoriet vid akademiska sjukhuset i Uppsala* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 107 500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnar Olofsson.

*Bihang.***Förteckning**

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen äskade anslag å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1948/49.

Driftbudgeten.**A. Egentliga statsutgifter.***II. Justitiedepartementet.*

	Kronor
C: 7 a	Hovrätterna:
	Kostnader för inrättande av nya hovrätter m. m., <i>reservationsanslag</i> 14 000

III. Utrikesdepartementet.

C: 5	Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete, <i>förslagsanslag</i> 600 000
D: 5	Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige 140 000
	740 000

IV. Försvarsdepartementet.

C: 3	Försvarsstaben:
	Övningar, <i>reservationsanslag</i> 16 000
	Armén:
C: 26	Övningar m. m., <i>reservationsanslag</i> 3 670 000
C: 37 a	Täckning av vissa kostnader för byggnadsarbeten m. m. vid krigsskolan 30 200
	Försvarets forskningsanstalt:
D: 13	Viss forskningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i> 500 000
D: 40	Lottaorganisationen, <i>reservationsanslag</i> 25 000
	4 241 200

V. Socialdepartementet.

B: 36 a	Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i> 51 000
---------	--

VI. Kommunikationsdepartementet.

B: 8	Vägunderhållet, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen 15 000 000
------	--

VII. Finansdepartementet.

B: 18 a	Riksräkenskapsverket: Anskaffning av vissa inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i> 60 000
---------	--

Kronor

VIII. *Ecklesiastikdepartementet*

C: 11	Restaurering av vasagraven m. m., <i>reservationsanslag</i>	13 400
D: 23	Förvärv av vissa fastigheter invid Uppsala högar	83 100
I: 9 a	Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för täckande av brist under räkenskapsåret 1947/48	31 000
J: 12	Understöd åt handelsgymnasier	70 000
M: 21	Vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen år 1947	4 700
N: 12	Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Geneviève-biblioteket i Paris	4 500
		206 700

IX. *Jordbruksdepartementet.*

	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
D: 7	Inredning och utrustning, <i>reservationsanslag</i>	94 000
H: 12	Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa länefonder m. m., <i>förslagsanslag</i>	325 000
	Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök:	
I: 3	Inventarier, <i>reservationsanslag</i>	12 000
	Rikets allmänna kartverk:	
L: 3	Kartarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i>	110 000
N: 13	Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden, <i>reservations- anslag</i>	100 000
		641 000

X. *Handelsdepartementet.*

	Sveriges geologiska undersökning:	
C: 3	Malmletning och förberedande gruvarbeten, <i>reservations- anslag</i>	60 000

XI. *Inrikesdepartementet.*

B: 55 a	Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus, <i>re- servationsanslag</i>	250 000
B: 114 a	Anskaffande av sjuktransportflygplan m. m., <i>reservationsan- slag</i>	100 000
	Statens alkoholistanstalt å Venngarn:	
C: 9 a	Vissa byggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i>	25 000
C: 9 b	Anordnande av en provisorisk förläggingsbyggnad, <i>re- servationsanslag</i>	15 000
		390 000

XII. *Folkhushållningsdepartementet.*

D: 3	Bidrag till hemmens forskningsinstitut, <i>reservationsanslag</i> . . .	44 000
	Säger för driftbudgeten	21 447 900

Kapitalbudgeten.*I. Statens affärsverksfonder.***B. Telegrafverket.**

		Kronor
8	Telefon- och telegrafanläggningar: Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellan- ortsledningar	8 000 000

C. Statens järnvägar.

27 a	Rullande materiel: Nyanskaffning av malmvagnar	3 000 000
------	---	-----------

D. Statens vattenfallsverk.

	Kraftstationer m. m.:	
2	Ny ångpanna i Västerås ångkraftstation	600 000
3	Utbyggnad av Västerås ångkraftstation	2 000 000
6	Kraftstation vid Harsprånget	3 500 000
	Regleringsföretag:	
11	Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde	5 500 000
12	Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande ar- beten vid statens kraftverk	10 000 000
		32 800 000

II. Luftfartsfonden.

	K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :	
a	Markförvärv	1 000 000

III. Statens allmänna fastighetsfond.

	K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :	
6	Ämbetsbyggnad för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och luftfartsstyrelsen	280 000
	E c k l e s i a s t i k d e p a r t e m e n t e t :	
22 a	Nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet	40 000
	J o r d b r u k s d e p a r t e m e n t e t :	
23 a	Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lant- bruksförsök	60 000
	I n r i k e s d e p a r t e m e n t e t :	
31	Anordnande av lokaler för centrallaboratoriet vid akademiska sjukhuset i Uppsala	107 500
		487 500

*Kungl. Maj:ts proposition nr 2.**IV. Försvarets fonder.**A. Försvarets fastighetsfond*

	Kronor
<i>Arméns delfond:</i>	
3 a	Anordnande av centrala ammunitionsförråd m. m. 340 000
3 b	Ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde 900 000
3 c	Ordande av Svea artilleriregementes och Stockholms tyg- stations förläggningar å Järvafältet 95 000
<i>Marinens delfond:</i>	
10 a	Vissa markförvärv i Stockholms södra skärgård 630 000
<i>Befästningars delfond:</i>	
17	Anordnande av vissa drivmedelsförråd 1 000 000
	2 965 000

V. Statens utlåningsfonder.

<i>Jordbruksdepartementet:</i>	
8	Lånefonden för insamling av skogsfrö 500 000
<i>Handelsdepartementet:</i>	
9	Lotsverkets båtlånefond 500 000
	1 000 000

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

<i>Utrikesdepartementet:</i>	
a	Organisationens för europeiskt ekonomiskt samarbete rörelsefond 600 000
<i>Jordbruksdepartementet:</i>	
1 a	Förlagslån åt hushållningssällskap 1 000 000
<i>Handelsdepartementet:</i>	
2	Ytterligare utbyggnad av staten tillhöriga gruvanlägg- ningar i Malå socken m. m. 270 000
	1 870 000
	Säger för kapitalbudgeten 39 922 500